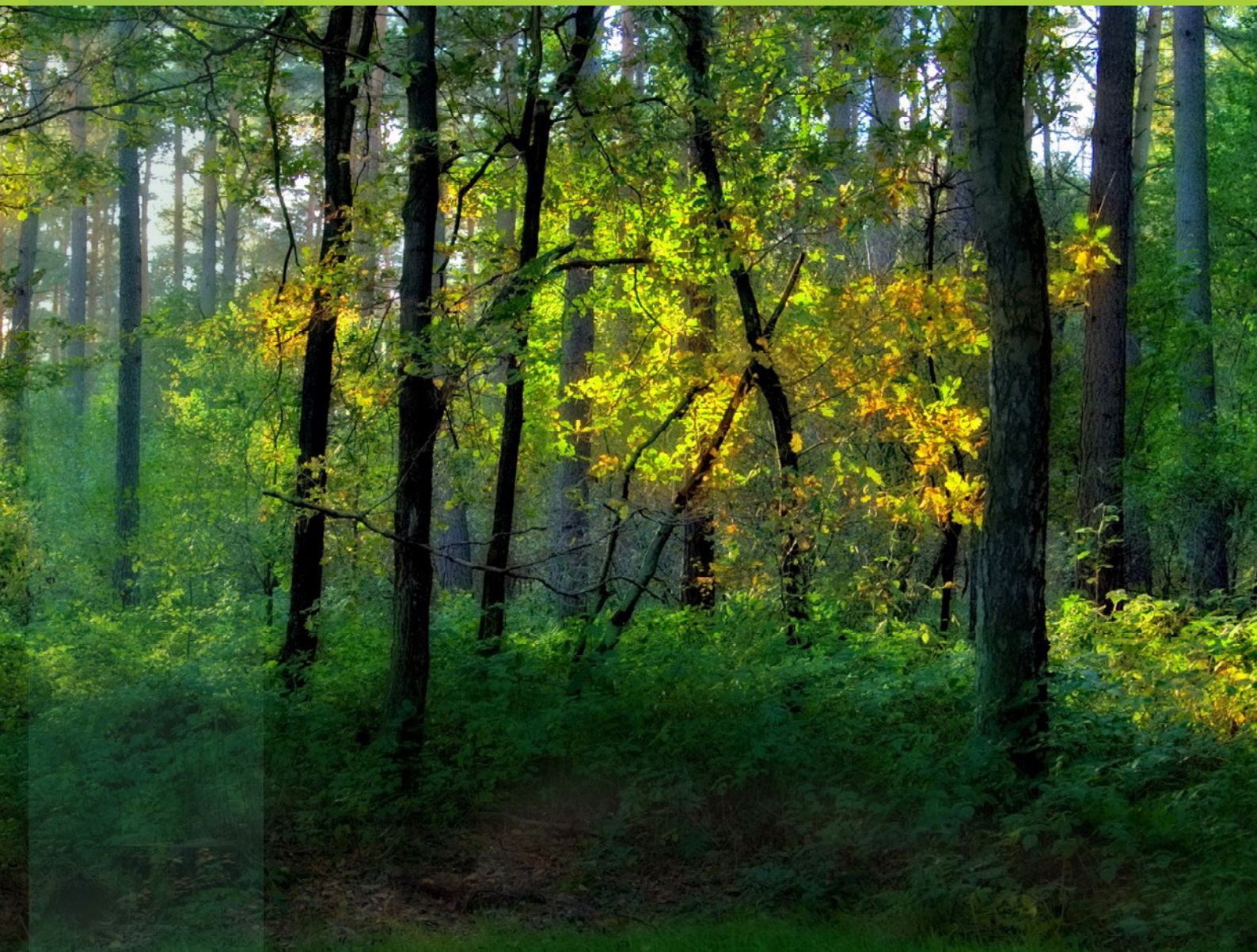

Broj 118 Godina XIII 8. mart/ožujak 2013.

GLASNIK

ISSN 1840-0310

Grupacija šumarstva i drvne industrije P/GKFBiH

FBiH jedini dio Evrope bez zakona o šumama

Intervju Jago Lasić, predsjednik P/GKFBiH

Moramo rasteretiti realni sektor

ISSN 1840-0310

9 771840 031004

Posjeta premijeru Nerminu Nikšiću

Smanjenje stope doprinosa bit će moguće tek kad se znatnije poveća broj zaposlenih

Premijer Federacije Bosne i Hercegovine, Nermin Nikšić, 5. februara 2013. godine, je u sjedištu federalne Vlade u Sarajevu, razgovarao s delegacijom Privredne/Gospodarske komore FBiH koju je predvodio predsjednik Komore, Jago Lasić. U delegaciji su bili neki od članova Upravnog odbora P/GKFBiH, predsjednici jednog broja kantonalnih komora, te savjetnik za šumarstvo i drvnu industriju P/GKFBiH

Premijer Federacije BiH Nermin Nikšić, 5. februara 2013. godine, u sjedištu Federalne vlade u Sarajevu, razgovarao je s delegacijom Privredne komore FBiH (PKFBiH) koju je predvodio predsjednik Komore Jago Lasić. U delegaciji su bili neki od članova Upravnog odbora P/GKFBiH, predsjednici određenog broja Privrednih/Gospodarskih komora, te savjetnik za šumarstvo i drvnu industriju P/GKFBiH.

Predsjednik Lasić je, u uvodnom obraćanju, ukazao na činjenice i probleme od čijeg rješavanja ne zavisi samo sudbina poduzeća i njihovih radnika, već i ekonomska stabilnost Federacije Bosne i Hercegovine. Premijeru su se obratila i gospoda Nusret Softić, Kemal Grebo, Adem Ibrahimpašić, Nedret Kikanović, Šefkija Botonjić i Šemsa Alimanović.

Između ostalog, ukazali su na činjenicu da je prosječna dužina plaćanja među poslovnim subjektima u BiH 107 dana, dok u zemljama Evropske unije taj rok zakonski ne može biti duži od 30 dana, te da je i kod nas nužno pravno urediti ovo pitanje na novi i našim uvjetima prilagođen način. Govoreno je i o teškoj provodivosti aktuelnog Zakona o unutrašnjoj trgovini i nužnosti njegovih izmjena i dorada, ali i potrebi ponovnog uvođenja obaveznog članstva u privrednim komorama. S tim u vezi, rečeno je da se Zakon o komorskom sistemu FBiH treba što prije usvojiti na Parlamentu Federacije BiH. Također, radi zaštite domaćeg tržišta i proizvodnje, ukazano je na nužnost uvođenja strožijih inspeksijskih kontrola na graničnim prijelazima. Kada je riječ o smanjenju stope doprinosa, premijer Nikšić je kazao da će to biti moguće uraditi tek kada se znatnije poveća broj zaposlenih. Istaknuto je da se trenutno radi na pripremi porezne reforme da bi se poslodavci rasterećili, ali na način da se ne ugroze vanbudžetski fondovi. Također, navedeno je da je, uz cijeli set zakona koji vode olakšanju pokretanja biznisa i investicija, potrebno provesti i neke druge aktivnosti radi unapređenja domaće ekonomije. Jedna od njih mogla bi biti edukacija o korisnosti traženja fiskalnih računa za

plaćene robe i usluge, pa čak i stimuliranje i obrazovanje građana da se tako ponašaju. Na sastanku je bilo govora i o drvnoj industriji – grani koja ima suficit, te potrebi da se na dnevni red Doma naroda stavi Zakon o šumama FBiH. Istaknuto je i da je izrada strategija razvoja tekstilne, drvne i industrije građevinskog materijala u toku, te se od resornog ministarstva očekuje da pokuša riješiti finansiranje izrade istih.

U razgovorima u kojima su sudjelovali i predsjednici pojedinih kantonalnih privrednih komora te predstavnici upravnih odbora nekoliko kompanija iz FBiH, zajednički je ocijenjeno da se, putem P/GKFBiH, u kreiranje novih zakonskih rješenja koja se tiču ukupnog poslovnog okruženja, trebaju uključiti i predstavnici gospodarstva. Federalni premijer kazao je da će Vlada FBiH razmotriti sve prijedloge, sugestije i ideje iznesene na sastanku, te dostaviti povratne informacije privrednoj komori. Kao jedna od mogućih zajedničkih aktivnosti Vlade FBiH i privrednih komora u FBiH, istaknuto je traženje načina za izmjenu obrazovnog sistema koji proizvodi zanimanja za koja na tržištu rada rijetko ima interesa, dok je, s druge strane, sve manje onih koji su osposobljeni za direktan rad u proizvodnji, saopćeno je iz Ureda za odnose s javnošću Vlade FBiH.

Medžida Čajlaković - Kulanić

MAKEDONSKI AMBASADOR U BiH, RAMI REDŽEPI POSJETIO PRIVREDNU KOMORU FBiH

Tokom 2012. godine robna razmjena između BiH i Makedonije iznosila je oko 140 miliona eura, a prostora za povećanje robne razmjene ima u svim privrednim granama i tome treba težiti, zaključeno je tokom susreta ambasadora Makedonije u BiH Ramija Redžepija sa privrednicima iz Hercegovine i predsjednikom Privredne komore (PK) Federacije BiH Jagom Lasićem u Mostaru. Ono što raduje su pokazatelji da će ove godine ta saradnja već biti opsežnija i bogatija, rekao je ambasador Rami, te dodao kako će ulazak Republike Hrvatske u Evropsku uniju (EU) dodatno usložniti izvoz ka EU.

- U EU traže neke uslove koje naše zemlje još nisu spremne u pot-

punosti ispuniti. Privredni nedostatak, koji će pojaviti ulaskom Hrvatske u EU, BiH bi mogla pokušati nadoknaditi poboljšanjem saradnje sa Makedonijom, rekao je makedonski ambasador. On se interesirao za to da li postoje kompanije iz BiH koje su voljne da investiraju u njegovu zemlju. - Program Vlade Makedonije, kao poticaj za strano investiranje, daje mnoge pogodnosti, a najveća pogodnost je to da svakom novom investitoru deset godina Vlada nudi oslobođanje od plaćanja svih poreza zaključio je ambasador Redžepi.

(Onasa)

Glasnik na internetu

Cijenjeni privrednici i poslovni partneri,

Prvim elektronskim izdanjem Glasnika Privredne/Gospodarske komore FBiH zaokružiti ćemo dvanaest godina izdavanja našeg časopisa. U novu, trinaestu godinu izdavanja časopisa ulazimo s jednakim entuzijazmom i željom da budemo još bolji.

Od ovog broja Glasnika s pravom možemo govoriti o novom, posebnom informativnom časopisu, koji je namijenjen prije svega privrednicima.

Zašto elektronsko izdanje Glasnika? Odgovor je jednostavan, internet je puno toga zamijenio, poboljšao i ubrzao protok informacija koje u poslovnom svijetu danas znače puno više nego sutra.

Savremeni trendovi zahtijevaju stalne promjene i osavremenjavanje sistema poslovanja.

Iako danas postoji velika konkurencija na području izdavanja raznovrsnih časopisa, naša namjera je da zadržimo tradicionalnu osnovu, na kojoj se temelji stogodišnja tradicija postojanja komorskog sistema.

U proteklom periodu Privredna komora Federacije Bosne i Hercegovine se pokazala kao pouzdan partner nadležnim ministarstvima u Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i drugim organima i ustanovama, ali i privrednicima.

Pred nama su godine pune izazova i poteškoća, ali i prilika koje moramo znati prepoznati i iskoristiti na najbolji način.

Primili smo puno pozitivnih komentara i čestitiki za prethodna izdanja našeg časopisa. Zahvaljujemo se svima i truditi ćemo se da i u narednom periodu opravdamo povjerenje. Nadamo se da će vam se dopasti i naredna izdanja, te da ćete u njima pronaći korisne informacije.

Za dizajn časopisa zahvaljujemo našem partneru "Poslovni glasnik", koji mu je koncipirao savremen i svjež izgled.

Hvala vam na ukazanom povjerenju i saradnji!

POTPREDSJEDNIK P/GKFBiH

Avdo Rapa

IMPRESUM

PRIVREDNA/GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

GLASNIK

GLASNIK
Privredne/gospodarske komore
Federacije Bosne i Hercegovine
Godina XIII
Mart/Ožujak 2013.

Adresa:
Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine
- za Glasnik-
Branislava Đurđeva 10/IV
71000 Sarajevo
Kontakt: info@kfbih.com

Telefoni:
033/566 300, 217 782
Faks: 033/217 783
www.kfbih.com

Priprema:
Poslovni glasnik d.o.o. Sarajevo
Marka Marulića 2
71000 Sarajevo
033 655 530
Poslovniglasniksarajevo@bih.net.ba

Moramo rasteretiti realni sektor

Iako je prošlo više od dva mjeseca od početka 2013. godine, nije kasno da se sagledaju rezultati u privredi Federacije u 2012. godini u cjelini u odnosu na ranije godine i predvide kretanja u godini pred nama, o čemu govori Jago Lasić, predsjednik Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH

1. Kada je gospodarstvo FBiH u pitanju šta bi se moralo uraditi da se spriječi ostvarivanje loših prognoza?

Moje mišljenje je da se redom mora:

- Smanjiti razina javne potrošnje;
- Rasteretiti realni sektor, tj. bruto plaću, a povećati opterećenje na potrošnju kako bi privukli inoinvesticije i povećali konkurentnost;
- Uraditi reformu školstva i obrazovanja, tj. uskladiti potrebe gospodarstva za radnom snagom sa obrazovnim sustavom (tržište rada);
- Naći mogućnosti za smanjenje nelikvidnosti odnosno donijeti Zakon o plaćanju i uskladiti ga sa europskim zakonima o plaćanju (direktiva EU 2011/7)
- Donijeti Zakon o dugu, zaduženjima i garancijama u FBiH
- Poboljšati ambijent za investiranje u FBiH kroz razne olakšice za investitore;
- Za robe koje ne možemo izvoziti, osigurati domaće tržište i
- Svesti robni deficit FBiH na cca 2.300 milijuna KM, kako bi prihodi na osnovi usluga, dohotka i transfera mogli uravnotežiti tekući račun - platne bilance FBiH.

h) Svesti robni deficit FBiH na cca 2.300 milijuna KM, kako bi prihodi na osnovi usluga, dohotka i transfera mogli uravnotežiti tekući račun - platne bilance FBiH.

2. Koje grane privrede najbrže mogu pokazati pozitivan pomak u ovoj situaciji i uliti optimizam?

- U cilju povećanja zaposlenosti, povećati ulaganja u radno intenzivne grane (tekstil, koža, obuća, poljoprivredno - prehrambeni proizvodi, drvna industrija).

3. Koliko i kako komorski sistem može da utiče na rješavanje problema u privredi?

- Što se Komorskog sustava u FBiH tiče, iako manjkav, on može dati puno veći obol kreiranju poslovnog ambijenta i praktičnog provođenja zakona u oblasti gospodarstva. Međutim, određene ovlasti koje u normalnim društvima obavljaju komore i slične organizacije, u FBiH preuzela je državna administracija (usklađivanje voznih linija, izdavanje potvrda o porijeklu robe, EUR-1, ATA-carnet, TUR-carnet, ocjena boniteta, itd).

4. Kako ocjenjujete zakonski i pravni ambijent u kojem P/GKFBiH funkcioniše?

- Gospodarska Komora FBiH je od 1998 - 2003. godine bila ustrojena kao javno-pravna ustanova sa obveznim članstvom svih gospodarskih društava.

Od 2003. godine članstvo u P/GKFBiH je dobrovoljno i ukinut je javno-pravni status.

Sada radimo za cijelo gospodarstvo FBiH, a svedeni smo na mali broj članova.

No Zakon o komorama u FBiH je u parlamentarnoj proceduri, pa ćemo vidjeti.

5. Koje su to grane privrede koje su ostvarile najbolje

izvozne rezultate?

- Kada se govori o izvozno-uvoznim kretanjima moramo se osvrnuti na ukupan izvoz BiH u 2012. godini koji je bio 7.858 milijuna KM, dok je uvoz bio 15.253 milijuna. Izvoz BiH je manji od izvoza u 2011. godini za 4,4%, dok je uvoz manji za 1,8%. Robni deficit BiH u 2012. godini je 7.395 milijuna KM i veći je za 1,25% nego u 2011. godini ili za 91 milijun KM. Pokrivenost uvoza izvozom u 2012. godini bila je 51,5%, dok je u 2011. godini bila 53% tj. pokrivenost je smanjena za 2,8 %. Aktivni izvoznici tj. oni koji su imali više izvoza od uvoza ostvarili su 4.190 milijuna KM izvoza i 2.390 milijuna KM uvoza. Pokrivenost uvoza izvozom aktivaca je 175,3%, ostvareni suficit aktivnih izvoznika je 1.800 milijuna KM. Od ukupno ostvarenog izvoza BiH na aktivne izvoznike otpada 53,3% i uvoza 15,7%. Ostali gospodarski subjekti izvezli su 3.690 milijuna KM, a uvezli 12.863 milijuna KM uz pokrivenost od 28,7%.

Prema klasifikaciji aktivne djelatnosti su:

/u 000 000 KM/

DJELATNOST	Izvoz	Uvoz	Saldo
Šumarstvo i sječa drva	76	8	68
Ribolov i akvakultura	11	4	7
Vađenje metalnih ruda	83	2	81
Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	529	467	62
Prerada drveta osim namještaja	389	151	238
Proizvodnja baznih metala	1.284	959	325
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	577	500	77
Proizvodnja namještaja	741	139	602
Proizvodnja električne energije, plina i pare	150	140	10
Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom, sanacija okoliša	350	20	330
Ukupno	4.190	2.390	1.800

Od ukupnog uvoza BiH na uvoz živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla, biljnih proizvoda, masti, ulja i voskova životinjskog i biljnog podrijetla, te prehrambenih industrijskih proizvoda, pića, alkohola i duhana otpada 2.817 milijuna KM ili 18,5% ukupnog uvoza BiH, dok smo istih proizvoda izvezli 638 milijuna KM, tj. ostvarili deficit od 2.179 milijuna KM, pokrivenost uvoza izvozom od 22,6%, uz učešće deficita u ukupnom deficitu BiH od 29,5%.

BiH je u 2012. godini najviše izvezila u EU i to 4.553

milijuna KM ili 57,9% ukupnog izvoza BiH, zatim CEFTA 2.718 milijuna KM ili 34,6% izvoza BiH. EU i CEFTA nose 92,5% ukupnog izvoza BiH. Iz EU je uvezeno 7.158 milijuna KM i iz CEFTA zemalja 3.852 milijuna KM. Iz EU i CEFTA zemalja uvezeno 11.010 miliona KM ili 72,2%. Na sve ostale zemlje otpada 7,5% izvoza ili 578 milijuna KM, i 4.243 milijuna KM ili 27,8% uvoza BiH.

Sa EU ostvarena pokrivenost 63,6%, CEFTA zemljama 70,6%, a sa svim ostalim zemljama 13,6%.

Top deset zemalja u izvozu BiH su: Njemačka, R Hrvatska, Italija, Austrija, Slovenija, Crna Gora, Turska, Holandija i Makedonija izvezeno je 6.013 milijuna KM (76,5%).

Najviše se uvozilo iz zemalja: R. Hrvatska, Njemačka, Rusija, Srbija, Italija, Kina, Slovenija, Austrija, Turska i Poljska - ukupno 11.269 milijuna KM (73,9%).

U okviru Federacije BiH u 2012. godini izvoz je mjesečno rastao 0,3%, a uvoz 2%. Ukupan izvoz je bio 5.249 milijuna KM tj. 3,2% manje nego u 2011. godini, dok je uvezeno 9.972 milijuna KM ili 2% manje nego u 2011. godini. Pokrivenost uvoza izvozom je 52,7%. FBiH ostvaru-

je 67,7% izvoza i 71,7% uvoza BiH. Ostvareni trgovinski deficit u 2012. godini je dostigao 4.723 milijuna KM.

Industrijska proizvodnja u FBiH u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu manja je za 4,3% i to u vađenju ruda i kamena za 4,1%, prerađivačkoj industriji za 2,1%, a proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom i vodom za 10,9%.

Iz ovoga je očito da BiH treba, ustvari mora, povećati robni izvoz, kako bi robni deficit smanjila na cca 3.500 milijuna KM, te kako bi prihodi po osnovu dohotka, usluga i transfera iz inozemstva mogli uravnotežiti platnu bilancu - tekući račun BiH. Kako bi povećala konkurentnost, BiH treba pomoći izvoznicima (razni vidovi stimuliranja izvoza) i uskladiti zakonodavstvo sa zakonodavstvom zemalja kupaca (uvoznika) roba iz BiH kako bi se proširila lista izvoznih proizvoda. Sa ovakvim kretanjima u vanjskoj robnoj trgovini FBiH srlja u sve veći trgovinski robni deficit i nema mogućnosti poravnanja platne bilance - tekućeg računa i ukoliko ne poveća izvoz ili smanji uvoz preostaje joj jedino zaduživanje na poravnanje tekućeg računa platne bilance ili prodaja preostale imovine i resursa. ○

Održan kolegij predsjednika komora

Gospodarska/Privredna komora Federacije Bosne i Hercegovine je u saradnji sa Kantonalnom privrednom komorom Tuzla organizovala sastanak Kolegija predsjednika privrednih komora u Federaciji BiH

Gospodarska/Privredna komora Federacije Bosne i Hercegovine je u saradnji sa Kantonalnom privrednom komorom Tuzla organizovala sastanak Kolegija predsjednika privrednih komora u FBiH. Na sastanku je razmatran nacrt Zakona o radu, koji je od izuzetnog značaja za privredni život u FBiH. U raspravi je istaknuto kako je Vlada Federacije prihvatila određeni broj amandmana dostavljenih iz Federalne komore a koje su, nezadovoljni ponuđenim Zakonom, privrednici inicirali na rasprava organizovanim tokom prošle godine u kantonalnim/županijskim privrednim komorama.

-To je sistemski Zakon, urađen u formi nacрта i ulazi u parlamentarnu raspravu. Mi preko zastupnika u Parla-

mentu možemo amandmanski na izmjene i dopune Zakona. Važno je reći da smo prijedloge radili na bazi kompromisa kako bi pomirili sve strane i zadovoljili sve strane obuhvaćene Zakonom. Tu se misli na one dijelove koji će zadovoljiti sve strane, koji će doprinijeti stvaranju što povoljnijeg poslovnog ambijenta a koji će u konačnici donijeti više stranih investicija. Moramo biti kompatibilni sa zemljama u okruženju i u Evropskoj uniji. Zadovoljni smo brojem usvojenih naših amandmana i sada je potrebno uticati na što brže završavanje kompletne procedure potrebne za usvajanje ovog Zakona. Mislimo da smo uspjeli napraviti primjedbe koje će Zakon učiniti prihvatljivim za sve, izjavio je Jago Lasić, predsjednik Gospodarske/Privredne komore FBiH.

Istaknuta je i dobra saradnja sa Nerminom Nikšićem, premijerom Federacije BiH, koji je na sastanku sa predstavnicima komorskog sistema istakao podršku mogućnosti učešća predstavnika komorskog sistema u daljnjim procesima donošenja Zakona o radu. Naglašeno je da će ovaj veoma značajan Zakon do svog konačnog oblika pretrpjeti još niz promjena, dopuna i dogradnji, te je, imajući to u vidu, u preostalim procesima potrebno uz

predstavnike sindikata, poslodavaca i Vlade, uključiti i predstavnike komorskog sistema. Raspravljalo se u Tuzli i o drugim zakonima, onim koje je neophodno donijeti unutar Bosne i Hercegovine, a i onim koji su već dugo u proceduri i potrebno je te procese usvajanja završiti.

- Imamo Zakon o šumama koji je prošao parlamentarnu proceduru u Zastupničkom domu a već dvije godine stoji u Domu naroda. Zakon je neophodan kako bi se pristupilo certificiranju šuma bez kojeg nema izvoza, a znamo da nam je drvnoprerađivački sektor najjači izvozni sektor u BiH. Potrebno je uticati na što hitnije završavanje procesa usvajanja ovog Zakona, rekao je predsjednik Lasić. Predsjednici komora su razgovarali i o Zakonu o unutarnjoj trgovini u kojem treba napraviti neke dopune, a akcentirana je i zaštita domaće proizvodnje.

Zakon je donesen 2010. godine, još nije profunkcionirao, a obavljene su sve rasprave, usaglašene su i sa privrednicima izmjene i dopune, kako bi ovaj Zakon u većoj mjeri zaštitio domaću proizvodnju. Na osnovu informacija o sve većem broju blokiranih računa i privrednih subjekata, zaključeno je na skupu u tuzlanskoj komori da se iz Privredne komore FBiH pripremi i predloži Zakon o plaćanju koji je neophodno donijeti kako bi se smanjila izuzetno velika nelikvidnost, što je jedan od temeljnih makroekonomskih nedostaka BiH. Granični izvozni prijelazi u BiH neće biti završeni do zadanog roka, do 1. jula, pa je prijedlog s ovog skupa da se iznađu alternativna rješenja kako bi prijelazi funkcionirali. U diskusiji o carinskim tarifama je zaključeno da je potrebno napraviti raviziju svih trgovinskih ugovora i sporazuma koje je potpisala BiH. Razgovaralo se i o Zakonu o duggu, zaduživanju i garancijama koji je neophodan, te je zaključeno da se pokrene inicijativa za njegovo donošenje, o neophodnosti promjena u fiskalnom sistemu, smanjenju opterećenja na bruto plaće, sve sa ciljem privlačenja stranih investicija. Kolegij je stava da se pokrene inicijativa za reformu školstva koja bi donijela usklađivanje ove oblasti sa potrebama privrede. To je krupan i veoma skup projekat, ali bi predstavljao najveću reformu u Federaciji BiH, rečeno je na skupu u Tuzli. Kolegij predsjednika privrednih komora u Federaciji BiH je na kraju sastanka analizirao posljednja događanja u Vanjskotrgovinskoj/Spoljnotrgovinskoj komori BiH. Kako je istakao Jago Lasić, predsjednik Gospodarske/Privredne komore Federacije BiH, iz Federalne privredne komore nije upućena podrška raspisivanju Javnog poziva za dopunu predlaganja/kandidiranja zastupnika u Skupštinu Vanjskotrgovinske komore BiH za mandatni period 2010.-2014. godine.

(kpktz.ba)

Vlada FBiH ovlastila dvije elektroprivrede da vrše isplatu prikupljenih sredstava po osnovu naknade za obnovljive izvore energije

Na sjednici Vlade FBiH koja je održana u 27.02.2013. godine, usvojena je Odluka kojom se dvije elektroprivrede ovlašćuju da vrše isplatu prikupljenih sredstava po osnovu naknade za obnovljive izvore i isplaćuju garantovane cijene kako je definisano kupoprodajnim Ugovorima. Odluka u cijelosti glasi:

OVLAŠTENJE ZA DVIJE ELEKTROPRIVREDE

Federalna vlada donijela je Odluku kojom ovlašćuje javna preduzeća Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo i Elektroprivreda HZ HB d.d. Mostar za isplatu sredstava koja su prikupile u svojstvu OIEiK (obnovljivi izvori energije i efikasne kogeneracije).

Neraspoređena sredstva koja je prikupila JP Elektroprivreda BiH d.d. na dan 14.1.2013. godine iznose 3.315.805,93 KM, a sredstva koja je JP Elektroprivreda Hrvatske HZ HB prikupila iznose 3.335.724 KM.

Dvije Elektroprivrede ovlaštene su da otvore posebne račune na koje će izdvojiti prikupljena sredstva i s kojih će se vršiti isplate. Ona će biti korištena za isplatu razlike između garantovane cijene otkupa električne energije i referentne proizvodne cijene u iznosu od 8,10872 pf/kWh odobrene od strane FERK-a, proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora energije koji imaju zaključene ugovore o otkupu električne energije s elektroprivredama, kao i proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora energije koji su do dana 13.1.2013. godine dobili energetske saglasnosti od FMERI, a u slučaju da zaključe ugovore o otkupu električne energije.

Elektroprivreda BiH i Elektroprivreda HZ HB će mjesечно izvještavati Vladu FBiH putem Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije i FERK-a o stanju sredstava na računima.

Danas donesena odluka važi do donošenja zakona kojim će se regulisati korištenje obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije ili do utroška raspoloživih sredstava na računima, u zavisnosti koji od ovih događaja prije nastupi.

IFAD zadovoljan odnosom i angažmanom Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Dopremijer Federacije BiH i ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Jerko Ivanković Lijanović, 21. februara u Sarajevu, održao je sastanak sa delegacijom misije

IFAD, Odjelom za Bliski Istok, Sjevernu Afriku i Središnju Aziju, koju je predvodila direktorica Khalida Bouzar.

IFAD (Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede, specijalizirana agencija Ujedinjenih naroda), kao investicioni i koordinacioni subjekt pri UN-u u BiH, prisutan je niz godina u oba entiteta i ukupan iznos projekata je oko 170 miliona USD. Povod posjete delegacije IFAD-a BiH jesu prije svega definisanje Strategije o poboljšanju poljoprivredne proizvodnje kao i uvid u realizaciju i efekte dosadašnjih projekata.

-Trenutno razgovaramo o novoj operaciji IFAD-a koja vrijedi 26 miliona KM za projekat koji će biti implementiran i u Federaciji BiH i u Republici Srpskoj. Jako sam zadovoljna projektima koji su u toku, jer već imamo mjerljive učinke na terenu. Možemo reći da smo uspjeli povećati stočarstvo za više od 200 %, a za 60% smo povećali prinos po litru mlijeka. Također, uz potporu Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva uspjeli smo povećati mljekarstvo za oko 300 %. Zbog toga sam jako zadovoljna odnosom i angažmanom Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i naravno smatram da trebamo još više raditi. Zbog toga i jesmo ovdje kako bi sve to poboljšali još i više, izjavila je ovom prilikom IFAD-ova direktorica Khalida Bouzar, komentirajući ukratko trenutno stanje IFAD-ovih projekata i odnos domaćih vlasti. Khalida Bouzar je podsjetila i na onaj dio misije u Republici Srpskoj koji je neophodan za još bolju cjelokupnu sliku u cijeloj Bosni i Hercegovini kao i Strategiju koja bi trebala za BiH obuhvatiti period od 2013. do 2018. godine, te dodala: **-Vjerujemo da je razvoj poljoprivrede jako važan i na državnoj razini.**

- Danas smo se sa direktoricom IFAD-a usaglasili o podnošenju zahtjeva za novi projekat u našoj poljoprivrednoj proizvodnji u iznosu od 12.700.000 USD. Usaglasili smo da zajednički uradimo novu Strategiju za podršku Bosni i Hercegovini, a ja sam preuzeo obavezu da razgovaram sa ministrom poljoprivrede Republike Srpske i sa predsjednikom Skupštine Republike Srpske kako bi oni mogli ratificirati projekte u zastoju i kako bi naši poljoprivredni proizvođači dobili što više sredstava sa što povoljnijim uvjetima. Dosadašnja implementacija sredstava IFAD-a preko komercijalnih banaka često je naše poljoprivredne proizvođače dosta skupo koštala i usaglasili smo da možemo tražiti da se smanje kamatne stope i usluge, i komercijalnih banaka i mikro-kreditnih organizacija, a sve u cilju da naši proizvođači imaju što jeftinija sredstva kako bi bili konkurentni sa svojom proizvodnjom, kazao je dopremijer Federacije Bosne i Hercegovine i ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Jerko Ivanković Lijanović.

(Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva)

FMOT: Predstavnicu bh. investitora turističkog javnog i privatnog sektora učestvovali na investicijskoj konferenciji u Turskoj

Predstavnicu bh. investitora turističkog javnog i privatnog sektora, na čelu sa predstavnicima Federalnog ministarstva okoliša i turizma, vratili su se iz Republike Turske, gdje su nedavno učestvovali na Investicijskoj konferenciji održanoj u Istanbulu.

Kako je saopšteno iz Ministarstva okoliša i turizma FBiH, Investicijsku konferenciju je organiziralo Ministarstvo kulture i turizma Turske, a povodom ulaganja u turističke potencijale BiH.

Riječ je o investicijskoj konferenciji koja je dogovorena

tokom prošlogodišnjeg posjeta Ozgura Ozaslana, a čiji je termin održavanja potvrđen tokom službenog posjeta ministrice B. Đurić Turskoj i međunarodnim sajmovima Izmir i Istanbul, na kojima se ove godine po prvi put predstavila i BiH.

U saopštenju se navodi da su sastanku u ime Turske nazočili: izvršni direktor uprave pri Ministarstvu kulture i turizma Huseyin Gazi Cosan, predsjednik Udruženja turskih investitora Turgut Gur, generalni tajnik Udruženja turskih investitora Levent Egeli, generalni direktor Udruženja turskih turističkih agencija (TURSAB) Basaran Ulusoj, direktorica korporativnog sektora Udruženja turskih turističkih agencija (TURSAB) Ela Atakan i član Uprave turskih turističkih grupacija Alkoclar Erol Turanlioglu.

Bh. predstavnici turističkog sektora prezentirali su svoja idejna rješenja i projektnu dokumentaciju za buduće projekte, gdje su primarno predstavili planinske turističke investicije kojima će se zaokružiti postojeće investicije za unapređenje našeg planinskog turizma destinacija u BiH, ističe se u saopštenju. Takođe, predstavljeni su i potencijali za ulaganja u ljetni, zdravstveni, kulturno-povijesni, sportsko-rekreativni i avanturistički turizam.

Izražavajući zahvalnost i oduševljenost potencijalima kojima raspolaže BiH, predstavnici Turske izrazili su veliku želju za pomaganjem i unapređenjem bh. turističkog sektora i njegovog razvoja, te će se uskoro organizirati i potpisivanje Memoranduma o saradnji na prezentiranim projektima, odnosno strateškom ulasku turskih investitora u BiH.

Tokom konferencije dogovoren je i skori dolazak i obilazak prezentiranih destinacija od strane turskih investitora.

S obzirom da je dosadašnja saradnja bila na visokom nivou, a i turski turisti se nalaze na visokom drugom mjestu, prema statistici dolazaka stranih turista u našu zemlju, dogovoreno je da se ulože dodatni naponi, kako bi se dolasci stranih turista u BiH još više povećali, pri čemu će Ministarstvo kulture i turizma Republike Turske zajedno sa Udruženjem turskih turističkih agencija-TURSAB, u suradnji sa Federalnim ministarstvom okoliša i turizma i bh. turističkim agencijama, aktivno raditi na kreiranju turističkih paketa između ove dvije zemlje kako bi se dio turista koji putuju iz Turske preusmjerili i u BiH.

(Onasa)

Tešanski Celvik osvojio zlatnu medalju na Berkley Springs sajmu u SAD-u

Prestizni sajam Berkeley Springs u Virginiji (SAD) ponovo je pokazao i potvrdio da naša zemlja, Bosna i Hercegovina ima neprocjenjivo bogatstvo sa najboljim, najcjenjenijim, najčišćim i najvrednijim blagom. To blago su izvorišta pitke i zdrave vode koja su, na žalost, svugdje u svijetu više cijenjena nego u našoj zemlji. Nagrada za Tešanski Celvik, čija je voda "Dobri kiseli" osvojila zlatnu medalju na ovogodišnjem takmičenju u Virginiji, predstavlja još jednu opomenu svima nama da se svim snagama moramo boriti za zaštitu naših blaga, za zaštitu domaće proizvodnje i svega onoga što je naše, čime ćemo pokazati osjećaj za nas same. - **Slažem se sa pisanjem medija da je ovo takmičenje u Virginiji svojevrsan "Oscar voda" a nagrade koje su tešanske vode osvajale 2005., 2007., 2011. jasno nam govore da smo šampioni u kategoriji prirodnih gaziranih voda i da moramo imati veći sluh i osjećaj za iste. Želim istaći da sam izuzetno ponosan na tu**

činjenicu, te da kao dopremijer Federacije Bosne i Hercegovine i ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva od srca čestitam dobitnicima ovogodišnje nagrade, kazao je u saopćenju za medije ministar Lijanović, te istom prilikom pozvao javnost i građane naše zemlje da i dalje kupuju domaće proizvode, kako bismo zajedničkim snagama stvarali uslove za nove i slične nagrade.

(Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva)

“Viroexpo 2013”: BiH predstavljalo više od 60 gospodarskih subjekata

U Virovitici je od 18. do 20. siječnja 2013. godine održan 18. međunarodni sajam gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede “Viroexpo 2013”. Jedan od najuspješnijih sajmova ovakvog tipa u Hrvatskoj otvorio je Gordan Maras, ministar poduzetništva i obrta Hrvatske, i iznio podatak da na sajmu ove godine sudjeluje više od 600 izlagača.

Govoreći o “Viroexpo 2013”, svi sudionici svečane ceremonije su istaknuli značaj ove manifestacije, pohvalili visok stupanj organizacije i izrazili zahvalnost na tradicionalnom gostoprimstvu i ljubaznom dočeku domaćina.

–Imajući u vidu podatke o stalnom rastu broja sudionika, zemalja iz kojih izlagači dolaze, razvoju pratećih sadržaja, sve većem broju posjetitelja, može se reći da je “Viroexpo” jedna od značajnijih sajamskih manifestacija u regiji. Značajan je ove godine i iz još jednog razloga, što Hrvatska ulazi u EU i što su imali priliku Europi pokazati i ponuditi i svoje proizvode i svoju pamet. Zato raduje činjenica da je veliki broj firmi iz europskih zemalja na ovom sajmu, rekao je Ivica Kirin, gradonačelnik Virovitice.

Izložbeni prostor vodećeg sajma u ovom dijelu Hrvatske, ali i regije, 18. međunarodnog sajma Viroexpo, ove godine je povećan za 150 m², na ukupno 23.300 m² (8.300 zatvorenog i 15.000 otvorenog izložbenog prostora). Izlagala je 21 zemlja. Zemlja partner ovogodišnjeg Viroexpo-a bila je Kraljevina Belgija, a pokrovitelji, uz Vladu Republike Hrvatske kao generalnog pokrovitelja, su Ministarstvo poduzetništva i obrta te Ministarstvo poljoprivrede. Organizatori i pokrovitelji su: Virovitičko-podravska županija, Grad Virovitica, HGK – Županijska komora Virovitica, HOK – Obrtnička komora Virovitičko-podravske županije i Turistička zajednica Virovitičko-podravske županije.

Bosnu i Hercegovinu na ovoj značajnoj sajamskoj manifestaciji predstavljalo je više od 60 gospodarskih subjekata, institucija i udruženja u zajedničkim postavkama koje su organizirale Privredna/Gospodarska komora FBiH, Privredna komora USK, Privredna komora RS područna komora Bijeljina, Privredna komora Brčko Distrikta i Kantonalna privredna komora Tuzla.

Privredna/Gospodarska komora FBiH na zajednič-

koj sajamskoj postavci u Virovitici predstavljala je devet firmi: BARPEH iz Čitluka, Fortuna tours iz Mostara, Kuprešku mljekaru iz Kupresa, Podrume Andrija iz Čitluka, Saraj-Komerc iz G. Vakufa-Uskoplje, T-ECONOMIC iz Tomislavgrada, TEM-MANDEKS iz Širokog Brijega, Violetu iz Gruda, Zvečevo-Lasta iz Čapljine.

Sajam je posjetilo 26.500 posjetitelja.

„Viroexpo 2014.“ planiran je za 24.-26. siječnja 2014.

Željana Bevanda

Sporazum P/GK FBiH i WIFI BH: Prekvalifikacijom do novih radnih mjesta

Privredna/Gospodarska komora FBiH i WIFI BH d.o.o. potpisali su koncem jula Sporazum o poslovnoj saradnji u cilju povezivanja obrazovanja i privrede u BiH kroz transfer i primjenu međunarodnog „know-how“ u poslovanju privrednih subjekata.

Predmet ovog Sporazuma je poslovna i stručna saradnja u oblasti obrazovanja odraslih, što obuhvata profesionalnu edukaciju, obuku, stručno osposobljavanje, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju kadrova od strane WIFI BH d.o.o., ekskluzivnog franšiznog partnera austrijskog instituta WIFI International za područje Bosne i Hercegovine.

WIFI (*Wirtschaftsförderungsinstitut*) – institut za unapređenje privrede u vlasništvu Austrijske privredne komore (WKO), jedan je od najvećih evropskih instituta u oblasti cjeloživotnog učenja sa tradicijom dužom od 60 godina. WIFI godišnje organizuje i održa oko 30.000 obrazovnih programa koje pohađa više od 320.000 učesnika. Tim obrazovnim programima pokrivena su sva područja poslovanja privrednih društava i gotovo sve privredne grane. WIFI je prepoznatljiv kao obrazovna institucija u službi privrede i smatra se ključnim partnerom u obrazovanju uspješnih poslovnih ljudi.

WIFI BH d.o.o. je osnovan početkom 2012. godine kao ekskluzivni poslovni partner austrijskog instituta WIFI International za područje Bosne i Hercegovine.

Institut WIFI nudi edukacije i obuke za sve vrste profesionalnih zahtjeva.

Cilj nam je na domaćem tržištu postati vodeći trening partner za preduzeća, organizacije i pojedince koji su zainteresovani za stalni razvoj i unapređenje svog poslovanja i karijere. Trenutno nam je fokus na metalnom sektoru (obuke zavarivača, cjevvara, bravara i sl.), naglasio je Ensar Eminović, direktor WIFI BH d.o.o.

Centralni faktor uspjeha i ključna odlika branda WIFI je vrlo visoki praktični nivo svih kurseva (“Iz prakse za praksu”).

Činjenica da su svjedočanstva i diplome stečene putem mreže WIFI instituta međunarodno priznate i tražene, te da omogućavaju prohodnost na europskom tržištu rada i otvaraju izuzetne mogućnosti za unapređenje poslovanja kako na području BiH tako i van njega, predstavlja konkurentnu prednost koju nudi WIFI BH d.o.o., istakao je predsjednik Privredne/Gospodarske komore FBiH Avdo Rapa.

Emir Pašić dipl. ecc, e.pasic@kfbih.com

„Uloga medija u promociji privrede“ i „Efekti pristupanja Hrvatske Evropskoj uniji na BiH privredu“

U okviru Projekta NET, 24.01.2012. godine u Privrednoj komori Republike Srpske održan je okrugli sto na temu: „Uloga medija u promociji privrede“. Na okruglom stolu, na kojem su učestvovali predstavnici medija, privrede, akademske zajednice i komora iz BiH koje učestvuju u projektu „NET“, konstatovano je da mediji imaju veoma važnu ulogu u promociji privrede i praćenju ekonomskih procesa u BiH. Zaključeno je da u Bosni i Hercegovini nivo kvaliteta ekonomskog informisanja nije na zadovoljavajućem nivou i da je potrebno preduzeti odgovarajuće mjere za poboljšanje ove oblasti.

S tim u vezi, zauzet je stav da je neophodno intenzivirati međusobnu komunikaciju medija i komora, uspostavljanjem odgovarajućeg modela saradnje i planiranjem zajedničkih aktivnosti. Istaknuto je da je potrebno poboljšati saradnju u oblasti ekonomskog informisanja, promocije privrede, razmatranja odgovarajuće privredne problematike i odabira relevantnih i kompetentnih sagovornika i komentatora.

Na osnovu iznesenih mišljenja i zauzetih stavova zaključeno je da je potrebno preduzeti odgovarajuće mjere za unapređenje ove oblasti, da bi se postigao odgovarajući kvalitet informisanja javnosti o aktuelnim privrednim dešavanjima i praćenju najznačajnijih ekonomskih procesa u BiH.

U cilju povećanja kvaliteta ekonomskog informisanja javnosti potrebno je preduzeti odgovarajuće mjere koje se odnose na:

- unapređenje saradnje medija i komora uspostavljanjem redovne komunikacije i planiranja zajedničkih aktivnosti.

Saradnju je potrebno poboljšati u oblasti ekonomskog informisanja, praćenja privrednih aktivnosti, razmatranja odgovarajuće privredne problematike i odabira relevantnih i kompetentnih sagovornika i komentatora.

- prilagođavanje studijskih programa na fakultetima u cilju specijalizacije novinara, i uvođenja predmeta „Privredno novinarstvo“.
- unapređenje kompetencija novinara kroz programe stručnog i poslovnog osposobljavanja
- dodjeljivanje posebnih priznanja u oblasti privrednog novinarstva, udruživanja privrednih novinara i sl.

U skladu sa statutom komora i dijelom koji se odnosi na javnost rada, komore obezbjeđuju javnost rada i saradnju sa sredstvima javnog informisanja. Jedna od osnovnih djelatnosti komora je prezentacija privrede i promocija roba i usluga u zemlji i inostranstvu i prezentovanje privrede putem interneta, glasila komora i drugih promotivnih aktivnosti. Imajući u vidu programske ciljeve komora, koji se odnose na razvijanje institucionalne saradnje komora i medija baziranih na obostranom interesu, ulogu medija u promociji privrede i praćenju najznačajnijih ekonomskih procesa u BiH, očigledno je da postoji dovoljno prostora za preduzimanje zajedničkih aktivnosti u cilju što kvalitetnijeg predstavljanja domaće privrede i informisanja javnosti o privrednim kretanjima i akutnostima.

S tim u vezi, navedeno predstavlja formalni osnov za nesmetanu komunikaciju i saradnju, ali je istu neophodno intenzivnije primijeniti u praksi.

Na osnovu donesenih zaključaka, svim medijima pozvanim na Okrugli sto i privrednim komorama u BiH upućena je inicijativa za poboljšanje kvaliteta ekonomskog informisanja i promociju privrede koja ima za cilj **poboljšanje kontinuirane komunikacije između medija i komora, odnosno postizanja takvog stepena saradnje koji će obezbijediti bolju promociju privrede i unaprijediti kvalitet ekonomskog informisanja javnosti.**

Drugi okrugli sto u okviru Projekta NET održan je 25. 04. 2012. godine, u Privrednoj/Gospodarskoj komori Federacije BiH na temu: „Efekti pristupanja Hrvatske Evropskoj uniji na BiH privredu“.

Ocjeno je da je tema ovog Okruglog stola u ovom trenutku veoma aktuelna za BiH privredu. Naime, Republika Hrvatska sljedeće godine postaje 28. članica Evropske unije čime granica između BiH i Hrvatske postaje vanj-

ska granica Evropske unije, a time se potpuno mijenja režim međusobne trgovine između BiH i Hrvatske, odnosno BiH i Evropske unije, već od 01.01.2013.godine.

Ovo je vrijeme kada institucije u BiH trebaju reagovati na predstojeće promjene, a privrednici biti upoznati sa promjenama u režimu izvoza i uvoza koje će uticati na njihovu konkurentnost na tržištu Republike Hrvatske tj. Evropske unije.

Još tada je naglašeno da je stiglo vrijeme kada institucije u BiH trebaju reagovati na predstojeće promjene, a privrednici biti upoznati sa promjenama u režimu izvoza i uvoza koje će uticati na njihovu konkurentnost na tržištu Republike Hrvatske tj. Evropske unije.

Pozivu za učešće su se odazvali: predstavnici Veleposlanstva RH u BiH, predstavnici Ministarstva vanjske/spoljne trgovine BiH, predstavnici Direkcije za evropske integracije BiH, direktor BATA Agencije, predstavnici Ministarstva industrije i Ministarstva poljoprivrede RS, predstavnik Hrvatske gospodarske komore - predstavništvo Sarajevo, direktor Instituta za standardizaciju i metrologiju RS, Glavni inspektor Inspektorata RS, predstavnici Komora iz

„NET – umrežavanje, obrazovanje i obuka komora u BiH“ (NET – Networking, Educating, Teaching the Chamber-network in BiH) je projekat koji sufinansira Evropska unija iz sredstava Instrumenta za prepristupnu pomoć (Instruments for Preaccession Assistance). Realizacija NET projekta će trajati do juna 2013. godine, a njegova ukupna vrijednost je 243.665 evra, od čega Evropska unija sufinansira 90 odsto.

Nosilac, Područna privredna komora Banjaluka, Ugovor o grantu sa Evropskom unijom potpisala je u maju 2011. godine, a podršku implementaciji će dati i partnerske komore: Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH, Privredna komora Republike Srpske, Privredna komora Istočne Flandrije, Privredna komora Zeničko-dobojskog kantona i Područna privredna komora Bijeljina. Više informacija o aktivnostima i dešavanjima možete pogledati na internet prezentaciji projekta : <http://www.bl.komorars.ba/net> .

BiH, predstavnici nevladinog sektora, te privredna društva iz sektora privrede koji neće moći izvoziti proizvode bez potvrda akreditovanih laboratorija, odnosno priznatih certifikata.

Na okruglom stolu je konstatovano da je potrebno djelovati u dva strateška pravca i to: pomoć za obezbjeđenje neophodnih certifikata i standarda za izvoz (da bi se otklonile tehničke barijere u trgovini), kao i pomoć pri jačanju konkurentnosti kompanija (transfer znanja i tehnologija, inovacije i sl.). Da bi se to realizovalo **nužno je:**

- **tehnički i kadrovski ojačati postojeće laboratorije za certificiranje** i usmjeravati ih ka većoj specijalizaciji;
- **intenzivirati pregovore BATA-e s Evropskom akreditacijom** u cilju što bržeg potpisivanja Multilateralnog sporazuma;
- da **nadležne institucije blagovremeno donesu propise** iz ove oblasti harmonizovane sa propisima EU (Agencija za sigurnost hrane, Ured za veterinarstvo, Ured za zaštitu zdravlja bilja i dr.);
- inicirati **pregovore o povećanju kvote** za izvoz ribe i

ostalnih proizvoda biljnog i animalnog porijekla za 50%;

- **tražiti povećanje broja graničnih prelaza** – privrednicima sa područja BiH neophodni su još granični prelazi Orašje, Gorica, Šamac i Izačić, a u slučaju ponuđena dva granična prelaza, povećavaju se troškovi transporta za obavljanje dodatnih 200 kilometara prevoza (oko 4 sata vožnje) izvoznicima koji prirodno i geografski gravitiraju predloženim dodatnim graničnim prelazima;
- **uspostaviti bolji protok informacija** prema potencijalnim izvoznicima o dokumentima potrebnim za izvoz;
- **intenzivirati potragu za alternativnim tržištima za izvoz;**
- **tražiti primjenu principa reciprociteta** prilikom kon-

Evropska unija se sastoji od 27 država članica koje su odlučile postepeno povezivati svoja znanja, resurse i sudbine. Zajedno su, tokom perioda proširenja u trajanju od 50 godina, izgradile zonu stabilnosti, demokratije i održivog razvoja uz održavanje kulturne različitosti, tolerancije i individualnih sloboda. Evropska unija je posvećena dijeljenju svojih dostignuća i svojih vrijednosti sa zemljama i narodima izvan svojih granica. Evropska komisija je izvršno tijelo EU.

trole proizvoda biljnog i animalnog porijekla, kako sa aspekta izvoza, tako i sa aspekta uvoza;

- **tražiti produženje roka za primjenu standarda EU, do 1. jula 2013. godine.**

Inicijativa sa ovog okruglog stola dostavljena je svim pozvanim s pozivom relevantnim institucijama da učesnike u Projektu u narednom periodu uključe u proces konsultacija putem obavještanja, pozivanjem za dostavljanje komentara i primjedbi, uključivanjem u radne grupe, kao i na druge načine kako bi konstruktivnim i stručnim aktivnostima dali doprinos lakšem prevazilaženju i prilagodbi novim uslovima trgovinske razmjene sa Republikom Hrvatskom, odnosno Evropskom unijom.

Pozitivne reakcije na inicijativu dostavili su FIPA, Agencija Halal i Norfish Blagaj d.o.o. Mostar.

(Sadržaj teksta je isključiva odgovornost autora i ni u kom slučaju ne predstavlja stanovišta Evropske unije)

Mira Idrizović

Strategija razvoja industrije tekstila trebala bi biti "sveto slovo"

Strategija razvoja industrije tekstila, odjeće, kože i obuće u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) za period 2013-2023. godine trebala bi unaprijediti ambijent za proizvodnju, povećati stepen izvozne orijentacije, i biti "sveto slovo" za ovu industriju, kazao je Hrvoje Brajković, sekretar Udruženja tekstilne kožarsko-prerađivačke i gumarske industrije u Privrednoj/Gospodarskoj komori FBiH.

Na prezentaciji Strategije održanoj u Sarajevu, kazao je da je osnovni cilj ovog dokumenta istaći opšte karakteristike i probleme sa kojima se suočava ova grana industrije, kao i predložiti mjere i aktivnosti koje se trebaju preduzeti s težnjom konačnog oporavka.

- Prije rata u BiH je u ovoj industriji radilo oko 100.000 radnika, od čega 80 posto žene, a ostvarivao se najveći izvoz u odnosu na ostale industrije. Sada imamo oko 22.000 zaposlenih, potpuno smo ovisni o uvozu repromaterijala, a plate radnika su u visini pola prosječne plate u FBiH, kazao je Hrvoje Brajković.

Prema njegovim riječima, Strategija predviđa pokretanje bazne proizvodnje, razvijanje domaćih proizvoda i robnih marki i njihov izvoz, izradu proizvoda više dodatne vrijednosti, transfer znanja i tehnologija kroz rad sa inopartnerima, jačanje partnerstva domaćih proizvođača - klasteri...

- U prošloj godini ova industrija je ostvarila izvoz u vrijednosti od oko milijarde konvertibilnih maraka, a u ovoj godini bi mogla ostvariti rast od oko tri posto u odnosu na prošlu godinu. Da bi se ostvario ovakav rezultat, neophodna je pomoć države i vlasti, kazao je Hrvoje Brajković.

Federalni ministar energije, industrije i rudarstva Erdal Trhulj kazao je da se već poduzimaju aktivnosti kako bi se zakonskom regulativom pokušali urediti postojeći uvjeti poslovanja i stvori uvjeti za razvoj. Istakao je Zakon o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH, kojim je predviđena sanacija najvećeg dijela gubitaka koje privreda ima. Pomeno je izmjene i dopune Zakona o porezu, prema kojim bi se zatezne kamate za dužnike zahtijevale nakon što se isplati glavnica, a sve u cilju održanja i povećanja proizvodnje. Prema njegovim riječima, tekstilna industrija je jedna od rijetkih grana u kojoj se bilježi

stalni porast industrijske proizvodnje.

- Porast je u ovoj grani puno veći nego u cijeloj industriji FBiH. Porast je evidentan i kod zapošljavanja, gdje je 2006. godine u ovoj industriji radilo 16.800 radnika, a sada radi njih 21.500, kazao je Trhulj.

Međutim, dodao je, problem su plate zaposlenih u ovom sektoru, koje iznose svega 374 KM, što je manje za 50 posto od prosječne plate u FBiH.

- Ministarstvo je pokrenulo inicijativu da se osnovica za obračun plate zadrži na 325 KM, a da minimalna plata bude nešto oko 80 posto prosjeka u FBiH. Na taj način bi se značajno popravio standard radnika u tekstilu, ne bi se ugrozili penzioni fondovi, čak bi novim zapošljavanjem bilo veće punjenje budžeta za četiri miliona KM godišnje. To je jedan od razloga zbog čega nam je i potrebna ova Strategija, kazao je Trhulj.

Vlasnik i direktor kompanije „Alma Ras“ iz Olova Džemal Memagić kazao je da su uvjeti rada u ovoj industriji "osrednji", a da najveću prepreku predstavljaju finansijska opterećenja prema privrednicima.

- Najveća prepreka za razvoj su velike stope doprinosa prema radnicima, nepraćenje trendova, odnosno zaostajanje za konkurencijom u susjednim državama. Strategija bi trebala pomoći ovoj industriji i poboljšati uslove za privređivanje, kazao je Memagić.

Stragija će biti prosljeđena Vladi FBiH na razmatranje, a nakon njenog usvajanja, planirana je izrada Akcionog plana koji predviđa njenu implementaciju.

(Onasa)

Hrvoje Brajković

Evropa želi proizvode iz Olova

Razgovarala:
Amela Kečo dipl.prav.
a.keco@kfbih.com

Kompanija „Alma Ras“ d.o.o., tvornica finog rublja, sa sjedištem u Olovu, osnovana je simbolično na Dan žena - 8. marta 1998.godine... „Alma Ras“ je izgrađena na temelju tradicije porodice Memagić, bogatog dugogodišnjeg iskustva i jasne vizije kvaliteta domaće marke. Tvornica raspolaže respektabilnim proizvodnim potencijalima, sa proizvodnim pogonima koji se nalaze u Srebrenici, Olovu i Varešu ● Značajan dio proizvodnog asortimana plasira se i na tržište Italije, Njemačke i Austrije, te razvija vlastitu robna marka sa ukupnim kapacitetom od deset miliona komada godišnje. Ova tvornica trenutno zapošljava 460 radnika

Našu sagovornicu, gospođu Almasu Memagić, jednog od tvoraca a danas direktoricu Alma Ras d.d. Olovo, upitali smo kako danas gleda na Almu Ras?

- Četrnaest godina nakon osnivanja kompanije, Alma Ras je organizacija koja ne samo da je uspjela obezbijediti sigurnu i stabilnu perspektivu, već je postala značajan pokretač razvoja lokalne zajednice. Mnogim uposlenicima naše kompanije omogućila je da žive od svog rada i da se stručno usavršavaju u modernoj kompaniji. Alma Ras je postala lider u proizvodnji i prodaji finog rublja i sinonim za kvalitet na našem tržištu. Ponosni smo s onim kako smo podizali temelje kompanije, a kasnije i unapređivali njenu organizaciju, kao i na naše saradnike bez kojih bi bilo nemoguće sve to realizovati.

Kažite nam koji je recept uspjeha žene u industriji koja tradicionalno „pripada“ muškarcima ?

- U mom slučaju, ipak zbog ambijenta u kojem smo poslovali u prethodnom periodu, bilo je mnogo odricanja da bi se postigli željeni rezultati. Ali korektan odnos prema svim uposlenicima i zalaganje za njihove interese, sigurno je bio presudan da to vrate kroz posao i učine ovu firmu uspješnom.

Direktorice Memagić, ova vremena u kojima živimo i radimo nisu povoljna za privrednike, posebno je to izraženo u tekstilnoj industriji. Kažite nam kako Alma Ras danas posluje?

- Istina jeste da je privredni rast generalno usporen. Mi smo sretni da uspijevamo održati visok nivo uposlenosti

Almasa Memagić

proizvodnih kapaciteta, što se pozitivno odrazilo i na očuvanje radnih mjesta.

Takođe, u okviru strategije unapređenja poslovanja, radimo na usavršavanju onih procesa koji bi u narednom periodu trebali osigurati stabilnost, ali i lakši ulazak u nove projekte.

Uspješni menadžeri ističu da su za uspjeh kompanije važan činilac stručni kadrovi. Kažite nam koliko je, po Vašem mišljenju, stručan i pažljivo odabran kadar važan za uspjeh kompanije, posebno u oblasti proizvodnje?

- Ljudski resursi su veoma važan pokretač svake uspješne kompanije. Naš HR odjel u prethodnom periodu mnogo pažnje poklonio je razvoju i edukaciji uposlenika.

Strateški smo usmjereni da postojeće kadrove uz edukaciju, obuke i sl. unapređujemo na odgovornije pozicije u kompaniji, a pogotovo prednost dajemo mlađim uposlenicima koji su već pokazali zavidan nivo znanja i odgovornosti.

Takođe, nadamo se da ćemo i u narednom periodu upošljavati mlade kadrove kao što su: dizajneri, modelari, tehnolozi, kojima ćemo ponuditi rad u stimulativnom okruženju, uz najmoderniju tehnologiju rada i razvoja proizvodnje.

Sigurno imate neke pozitivne i optimistične planove i želje što se tiče daljeg razvoja, bez obzira na današnju tešku situaciju i svjetsku krizu?

- Svaka kompanija prirodno treba da razvija strategiju rasta, usavršavanja organizacije, ukoliko želi dugoročno da bude konkurentna na tržištu.

Mi ćemo, koristeći postojeće znanje i iskustvo, i dalje raditi na razvoju proizvoda koje ćemo nastojati da plasiramo na svjetsko tržište. Pregovaramo sa novim ino partnerima o dugoročnoj poslovnoj saradnji.

Što se tiče vlastitog brenda, pripremamo nove linije proizvoda-subbrendove; liniju za moderne i uspješne muškarce, kao i linije za žene i djecu, koje će biti i dalje kvalitetne i moderne, ali i pristupačnih cijena.

Vrlo često se eksploatiše uticajima recesije, odnosno ekonomske krize na domaću proizvodnju. Slažete li se da se svi problemi u domaćoj privredi ne mogu pripisati uticaju ekonomske krize, već da postoje i određeni propusti na „domaćem terenu“?

- Uticaj globalne recesije, nažalost, primjetan je u skoro svim oblastima i kod nas, i taj uticaj svakim danom sve je veći. Međutim, na vlastitom primjeru pokušavamo da isti ublažimo smanjenjem troškova, boljim planiranjem poslovanja, pažljivo prateći trendove poslovanja.

Nadamo se da recesija u našem okruženju neće trajati predugo, jer bi to značilo gubitak radnih mjesta, i zbog toga privredni subjekti, ali i državne i druge institucije trebaju stalno da razmišljaju o racionalizaciji i aktivnostima koje će eliminirati ili ublažiti efekte ekonomske krize.

No, bez obzira na sve, čini se da i nije potrebno puno da bismo mogli napraviti ambijent za normalan rad i privredivanje, otvoriti nove perspektive i mogućnosti. Sama ideja za proizvodnju rublja i spavaćeg programa iz Vaše kompanije bila je dovoljna da privuče pažnju, bez skromnosti možemo konstatovati, pored našeg i vrlo zahtjevnog evropskog tržišta. Na koja tržišta Alma Ras plasira svoje proizvode, odnosno kako je izvorno domaći bh. proizvod prihvaćen na inostranom tržištu?

- Alma Ras dugi niz godina saraduje sa partnerima iz Njemačke, Austrije, Italije i to su uglavnom najpoznatije modne marke u svijetu. Kvalitet i obim proizvodnje koji imamo garantuje dobre poslovne odnose i u budućnosti.

Sa proizvodima Alma Ras i našim subbrendovima prisutni smo u susjednim zemljama i za sada komentari na kvalitet proizvoda su odlični. Slijede aktivnosti oko širenja distribucije i promocije brenda i naših proizvoda.

Alma Ras je prepoznatljiv brend i u brojnim djelovanjima

ma u sponzorisanoj sportskih, kulturnih, humanitarnih i drugih aktivnosti koje se sprovode na području cijele BiH, dakle, društveno odgovorna kompanija.

- S obzirom da smo poslovno prisutni u mnogim općinama BiH, svakako dužnost i obaveza je pomoći radu kulturnih, sportskih i humanitarnih organizacija, u skladu sa mogućnostima.

U narednom periodu više sredstava planiramo usmjeriti generalno na obrazovanje mladih, dakle stipendije i bolje uslove školovanja.

Svim našim dosadašnjim sagovornicima u ovoj rubrici smo postavili sljedeće pitanje: Smatrate li da su dovoljno iskorištene mogućnosti i nadležnosti Komore, posebno kada je u pitanju promovisanje i zaštita interesa domaćih kompanija?

- Nemamo utisak da su iskorištene mogućnosti Komore, i svakako na tome treba više raditi.

Praksa je da se na predstavljanje pojedinca ili kolektiva čeka na temu koja bi zavrijedila predstavljanje. Naša namjera je da predstavimo kompaniju koja je skoro deceniju i po prisutna na privrednoj sceni BiH. Gđo Memagić, imate li dodati nešto za kraj ovog razgovora?

- Hvala Vam što ste omogućili da predstavim aktuelnosti kompanije Alma Ras. Nadamo se da ćemo naredni put razgovarati u mnogo boljem poslovnom ambijentu, i čvrsto vjerujem da ćemo imati dosta uspješnih i savremenih kompanija koje će doprinijeti razvoju BiH.

Direktorice Memagić, hvala Vam za ovaj razgovor i izdvojeno vrijeme. ○

Po bogatstvu šuma BiH prva na Balkanu, sedma u Evropi

Posljednjih godina šume su postale strateški resurs od kojeg mnoge zemlje svijeta zarađuju značajna sredstva. Međutim, pojedine zemlje nekontrolisanom sječom polako ostaju bez ovog vrijednog prirodnog bogatstva. Među njima je i Bosna i Hercegovina koja, uprkos nekontrolisanoj sječi koja traje godinama, i dalje stoji u samom evropskom vrhu zemalja po šumskom bogatstvu, piše Oslobođenje

Kad je riječ o regiji jugoistočne Evrope, većina zemalja ovog dijela svijeta nalazi se među državama koje često nazivaju "zelenim rajem na zemlji." A prema rezultatima istraživanja koje je provela Svjetska banka (WB) za 2012. godinu u oblasti šumskih resursa, Bosna i Hercegovina je šumom najbogatija od svih zemalja regiona jugoistočne Evrope.

Naime, oko 43% teritorija BiH je prekriveno šumama, odnosno skoro polovica ove zemlje je "obojena u zeleno."

Šef Sektora za lov i lovni turizam Javnog preduzeća Sarajevšume mr. Zejnil Berilo za agenciju Anadoluja je potvrdio da je BiH jedna od najbogatijih evropskih zemalja gledano po šumskim bogatstvima.

Šumska bogatstva

- Štaviše, prema broju stanovnika, BiH je u Evropi država sa najvećom površinom šumskih resursa. Tačnije, oko 50 posto zemlje u BiH je prekriveno šumama - kazao je Berilo.

Poređenja radi, Bosna i Hercegovina je po šumskim bogatstvima dva puta bogatija od Belgije, tri puta od Danske i skoro četiri puta od Velike Britanije. BiH je po šumskim resursima daleko ispred ekonomski mnogo razvijenijih država, kao što su Kina, Francuska, Njemačka, Italija i Sjedinjene Američke Države (SAD).

Međutim, Berilo ističe da se šume u BiH koriste neracionalno i nesistemski, te da u raznim dijelovima zemlje postoji ilegalna sječa.

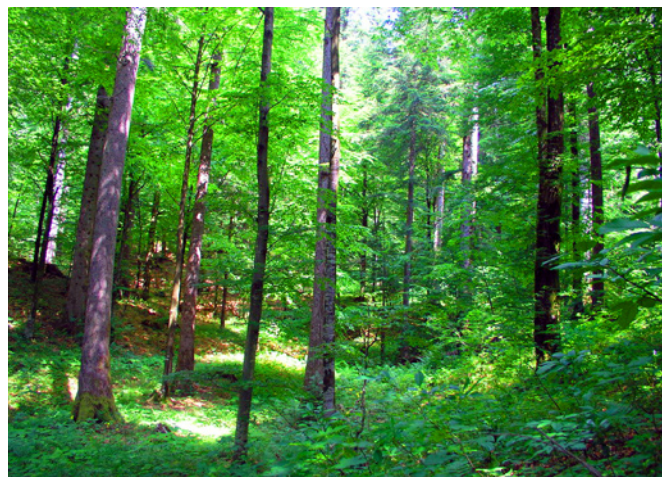
- Samo u kantonu Sarajevo ima preko stotinu nelegalnih mjesta za sječicu. Također, zvanično je u prošloj godini u Kantonu Sarajevo oko 10.000 metara kubnih bespravno posječeno. Ali mislim da je ta cifra i tri puta veća. Ako se ovako nastavi bespravna sječa, onda će se smanjiti i zalihe šuma, što će uzrokovati i smanjenje prirodnih izvora vode, nagli porast insekata, gljivičnih oboljenja itd. - tvrdi Berilo.

Prema istraživanju Svjetske banke, poslije BiH slijede Crna Gora u kojoj je 40,4% teritorija prekriveno šumama, Makedonija sa 39,6 i Hrvatska gdje je 34,3% zemlje pod šumama.

Najmanje šuma u regionu posjeduju Srbija i Albanija, gdje šume prekrivaju 31, odnosno 28,3% čitavog teritorija. Od zemalja iz šireg regiona Balkana najbogatija "zelenim blagom" je Slovenija u kojoj se nalazi oko 62% šuma.

Osim toga, Slovačka ima oko 40% šuma, Bugarska 36, Rumunija 28 i Turska oko 15% šuma. Posmatrano na evropskom nivou, zemlja sa najviše šume je Finska, u kojoj je oko 73% teritorija "obojeno u zeleno", a odmah iza nje slijede Švedska sa oko 69, Slovenija 62 i Latvija sa 54%.

Prema istraživanju Svjetske banke, među bogatije evropske zemlje u oblasti šumskih resursa spada i Estonija sa 52%, Austrija 47, dok se BiH sa oko 43% šuma nalazi na

visokom sedmom mjestu.

S druge strane, šumom najsiromašnije evropske zemlje su Monako i San Marino gdje je samo 0,1% teritorija prekriveno šumama, a slijede Island sa 0,3, Irska 10, i Holandija sa oko 11% šuma.

Nekontrolisana sječa

Posmatrano na globalnom nivou, najviše šuma posjeduje Surinami gdje je oko 95 posto zemlje pod šumama, a slijede Mikronezija sa oko 91, Američka Samoa 90 i Gabon sa 85 posto teritorija prekrivenog šumom.

S druge strane, države sa najmanje šuma u svijetu, osim San Marina i Monaka, su i Oman, Katar, Egipat i Libija u kojima šume čine samo oko 0,1 posto čitavog teritorija. Prema istraživanju Svjetske banke, visok procenat šuma ima Japan gdje šume čine oko 69 posto zemlje, Rusija oko 49, dok se u Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) nalazi oko 33 i Kini 22 posto šumskog područja.

Imajući u vidu da je BiH u evropskom vrhu po pokrivenosti teritorija šumom, Berilo naglašava da je potrebno poduzeti mjere kako bi se spriječila nekontrolisana i neplanska sječa.

- Konačno je došlo vrijeme da se zaštiti ovaj vrijedni prirodni resurs. Treba postaviti stalne šumske rampe, kao u naprednim evropskim zemljama, i kamere da se prati promet. Potrebno je sankcionisati sve one koji su umiješani u ilegalnu sječicu šuma. Na taj bi način smanjili štete za 90% - kazao je Berilo. On ističe da vlasti u BiH moraju mnogo više pažnje i brige posvetiti ovom prirodnom resursu.

U BiH imamo paradoks, a to je da postoje mnogobrojna ministarstva, a nemamo odvojeno ministarstvo za šumarstvo na državnom nivou iako je oko 50 posto zemlje pod šumama. U mnogim evropskim zemljama formirana su ministarstva za šume i vode zbog ekonomskih i ekoloških razloga, jer su oni na vrijeme shvatili značaj i potencijal šuma, kazao je Berilo.

(e-kapija)

FBiH jedini dio Evrope bez zakona o šumama

Zalihe drvene mase drastično su smanjene, istaknuto je je na sastanku Grupacije šumarstva i drvne industrije P/GKFBiH održanom 27.02.2013 godine u Mostaru

Federacija BiH u 2013. godinu ušla je bez Zakona o šumama i sa pravnim vakuumom u regulisanju ove oblasti nastalim nakon što je 6. decembra 2011. godine prestala da važi uredba Vlade FBiH za koju se, još dok je primjenjivana, znalo da je neustavna. Proces njegovog donošenja traje već petu godinu i donose se kantonalni zakoni – što je protivzakonito, tako da je FBiH jedini dio Evrope bez zakona o šumama. Sramota za državu čija su 53 postotka teritorije prekrivena prirodnim resursom koji se ubrzano i enormno smanjuje. Sa 600 kubnih metara po hektaru, zalihe drveta spale su na 180, što bi trebalo da bude povod za opštu uzbunu.

Kreiranje poticajnih mjera

Nepostojanje Zakona i sve posljedice te činjenice negativno utiču na šumarstvo i drvnu industriju kao granu na kojoj bi nacionalna ekonomija trebalo da ima razvojni oslonac. Na to ukazuju Zdenko Laštro, predsjednik i Midhat Ahmetović, dopredsjednik Grupacije šumarstva i drvne industrije P/GKFBiH.

Da li će se i što, izmijeniti nakon 03.03.2013. i početka primjene Uredbe EU 995/2010 u zemljama Evrop-

PRILAGOĐAVANJE DRVNE INDUSTRIJE ZAKONODAVSTVU EU

Drvna industrija će ulaskom zemlje u EU morati ispuniti niz zakonskih odredbi iz područja sigurnosti proizvoda, zaštite zdravlja i zaštite okoliša. Procjenjuje se da više od 75% drvoprerađivačkih poduzeća ne ispunjava neke od evropskih propisa, a posebno u dijelu površinske obrade drveta i postizanja minimalnih uvjeta u primarnoj preradi.

Drveni sektor treba biti informisan sa zakonskim okvirom i direktivama EU.

Treba početi sa pripremama za novo poslovanje kako bi se spriječile visoke kazne.

U drvnoj industriji treba učiniti mnoge promjene u tehnologijama i pristupu i pronaći odgovore na sljedeća pitanja:

Koliko će preduzeća koštati prilagođavanje EU zakonodavstvu?

Možemo li izbjeći plaćanje kazni?

Koliki će biti prijelazni period?

Mogu li postojeće mašine dobiti EU certifikate?

Kako i kada se dobiva CE znak za mašine?

Kakvi su propisi oko ispuštanja štetnih tvari u atmosferu?

Zašto i kada će se ciklonske jedinice zamjeniti filterima?

Kako se skladište boje, lakovi i drugi zapaljivi materijali?

Šta su to „hvatači iskre“ kako djeluju i kako se ugrađuju?

Kako smanjiti izloženost radnika štetnom utjecaju i smrtnosti uzrokovane bukovom piljevinom?

Kako funkcioniraju moderne lakirnice?

Zašto su vodeni lakovi postali trend u površinskoj obradi?

ske unije?

Naime, ovom Uredbom treba da se spriječi trgovina nezakonito posječenom drvnom sirovinom i proizvodima od drveta unutar EU. Preciznije uvoznici iz EU su obavezni dokazati legalnost proizvoda koje uvoze i stavljaju prvi put u promet na tržište EU.

Bh. izvoznike ova će Uredba pogoditi indirektno i ne očekujemo u prvom periodu ništa spektakularno, osim jedne novine, da će svojim kupcima morati dostaviti određene informacije i ispuniti potrebne obrasce.

- Nesmetan pristup po Uredbi osigurava jedino FLEGT-licenca (VPA- ugovori EU i trećih zemalja) i CI-TES-certifikat (njime se dokazuje da proizvod ne vodi porijeklo od biljne zaštićene vrste)

- Ove dvije opcije otpadaju za bh. izvoznike, jer ove dokumente ne možemo imati u dogledno vrijeme.

- Za bh. izvoznike će vrijediti izjava o porijeklu, a od koristi, onima koji ga imaju, dijelom će biti i FSC-certifikat, jer ćemo na zahtjev naših kupaca trebati dostaviti traženje informacije o porijeklu naših roba

- Svaka zemlja članica je odredila i nadležno tijelo za provedbu ove uredbe, pa će u tome biti nekih sitnih razlika za pojedine zemlje EU

Pojmovi ilegalno i nezakonito posječeno drvo su upravo osnovni razlog zbog kojeg smo bezbroj puta preko Grupacije šumarstva i drvne industrije isticali važnost i apelirali na što hitnije donošenje Zakona u šumama u FBiH.

UREDBA EU 305/2011 koja treba da stupi 01.07.2013. odnosi se na građevinske proizvode od drveta

Za te proizvode koji se izvoze u EU potrebno je imati sljedeće dokumente: izjavu o skladnosti proizvoda, CE znak, laboratorijski izvještaj o ispitivanju, tvorničku kontrolu proizvoda.

- Naš izvoz je u porastu: za prošlu godinu uvećan je za 7,6% procenata i mi smatramo da bi dodatnim mjerama rast mogao biti nastavljen, ističe predsjednik Grupacije.

U fokusu ove privredne asocijacije je i okončanje procesa standardizacije i certifikacije u ovoj oblasti, što u konačnici treba da spriječi zloupotrebe u plasmanu drvene mase i ojača pozicije naših drvoprerađivača na svjetskom tržištu. Naime, sve je više kupaca koji kod ugovaranja isporuka insistiraju na postojanju certifikata.

Opšte uvjerenje predstavnika Grupacije je da bi se pospremanjem stanja u šumarstvu i drvnoj industriji, uz donošenje već pomenutog zakona i pratećih akata, mogao stvoriti veoma povoljan ambijent za nova ulaganja i otvaranje prijekle potrebnih radnih mjesta. Zato i na početku 2013. apeluju na zakonodavnu vlast: **DAJTE NAM ZAKON!**

Šemsa Alimanović

Posljedice nedonošenja zakona o šumama Federacije BiH

Odbor Grupacije šumarstva i drvne industrije Privredne/Gospodarske komore Fbosne i Hercegovine na sastanku održanom 24. 10. 2012. u Sarajevu, usvojio je zaključak da se vezano za šumarstvo i drvnu industriju i stanje u kojima se nalaze, obratimo Upravnom odboru P/GKFBiH

Cilj je da se analizira i podrže stavovi Grupacije, da se medijski prati i dodatnim naporima utiče na Vladu FBiH i Parlament FBiH kako bi se do kraja tekuće godine donio Zakon o šumama.

Tri godine se čeka rješenje i donošenje Zakona o šumama, VFBiH na čelu sa premijerom i resornim ministrom za šumarstvo. Zbog sporosti i inertnosti oko Zakona o šumama FBiH tražimo jasan stav VFBiH.

Grupacija šumarstva i drvne industrije P/GKFBiH je u protekle tri godine imala niz sastanaka na kojima je zaključila, a koji su bili dobro mediski popraćeni, i na kojima se vodila rasprava vezano za problematiku u ovim oblastima sa akcentom na donošenje Zakona o šumama FBiH, o nenamjenskom trošenju OKFŠ-a, poticajima za razvoj drvne industrije i šumarstva, standardizaciji, izradi strategija šumarstva i drvne industrije.

Teško je shvatiti da na teritoriji FBiH ne postoji zakon o šumama i drugi normativni akti koji definišu i uređuju ovu oblast. Šume i šumska zemljišta zauzimaju oko 56,7% teritorije FBiH i predstavljaju zbog svog polivalentnog značaja jedan od najvažnijih prirodnih resursa koje FBiH posjeduje. Stanje u kome se šumarstvo sada nalazi je zaista zabrinjavajuće i nema nagovještaja da bi se situacija mogla brzo popraviti, jer pravno neuređena oblast zaustavlja privredni razvoj i na kraju proizvodi nesagledive i nepredvidive posljedice. Ukratko hronologija događaja koja je prethodila ovakvom stanju:

Ranije smo imali Zakon o šumama koji je stupio na snagu 1. juna 2002. godine. Međutim Ustavni sud FBiH, odlučujući po zahtjevu Saveza općina i gradova FBiH za zaštitu prava na lokalnu samoupravu u vezi zakona o šumama, na sjednici održanoj 14. aprila 2009. godine donio je presudu broj U-26/08 (Sl. Novine FBiH br. 36/09) kojom se utvrđuje da je ZOŠ (Sl. novine FBiH br. 20/02, 29/03 i 37/04) neustavan jer su povrijeđena prava općina na lokalnu samoupravu u kojoj je utvrđeno da se mogao

primjenjivati do 27. novembra 2009. godine, nakon čega prestaje važenje zakona.

S obzirom da nadležno Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva po presudi ustavnog suda FBiH nije predložilo novi Zakon o šumama koji bi bio donešen od strane zakonodavne vlasti gdje nisu donesena nova zakonska rješenja VFBiH na sjednici održanoj 23. decembra 2009. godine donijela je Uredbu o šumama (Sl. novine FBiH br. 83/09) koja je tada trenutno bila kompromis oko funkcionisanja zakona iz ove oblasti.

Ustavni sud je presudom broj U-28/10 od 23. aprila 2011. godine (Sl. novine FBiH br. 34/11) stavio van snage Uredbu o šumama (Sl. novine FBiH br. 83/09, 26/10, 38/10 i 60/11) i odredio rok da se ista mogla primjenjivati najkasnije do 6. decembra 2011. godine takođe kao prelazno rješenje u smislu dobivanja vremena za donošenje novog zakona.

Međutim i nakon isteka ovog roka do danas nemamo zakonskih okvira iz oblasti šumarstva što zaista u praksi ima nesagledive posljedice po šumarstvo, organe uprave, privredu, pravosuđe i druge privredne grane koje koriste proizvode šumarstva.

Ovaj period bez zakona – interregnum je proizveo stanje da je upoznata domaća javnost i međunarodni subjekti koji su se oficijelno više puta putem medija obraćali sa upozorenjima da je ovakvo stanje neodrživo. Naravno, ovakvo stanje ima negativan trend kada je u pitanju ugled struke, razvoj privrede i nauke koji bi morali da svoja temeljna načela između ostalog crpe i iz zakona i razvojnih programa koje ovaj zakon treba da donese. Ugled struke je doveden do nivoa kada ne možete otvoreno reći gdje radite, što radite, a kada mediji elektronski i pisani konstantno upozoravaju javnost o stanju u ovoj oblasti koje počiva na nezakonitosti, a usljed enormnih bespravnih sječa i drugih posljedica, stanje se iz dana u dan pogoršava.

Održavaju se seminari, predavanja, konferencije, okrugli stolovi, sa ciljem da se ukaže na značaj prirodne sredine i ekosistema, da se sačuva jedan od najvažnijih prirodnih resursa, gdje su već vidljive posljedice neplanskog, nestručnog rada u ovoj oblasti. Ovdje posebno ukazujemo da se nedovoljno posvećuje pažnja zaštiti šuma koja je u posljednje vrijeme izostala usljed i ranije polarizovanih mišljenja sa prethodnim zakonom tako da imamo učestale požare velikih razmjera, velike pojave klizišta, ekstremne bespravne sječe i trgovinu bespravno posjećenim drvetom (tehničkim i ogrevnim), što bitno utječe na normalne tokove privređivanja i poslovanja.

Bez zakona je nemoguće pratiti održivi razvoj šumarskog sektora jer praktično niko od strane vlasnika koji je nadležan za upravljanje šumama i šumarskom politikom ne daje saglasnost na planove gazdovanja jer je i sama njihova opstojnost upitna sa aspekta zakona, a inspeksijski

Prijedlog

organi svih nivoa ne poduzimaju ništa da se ovakvo stanje zaustavi i sankcioniše, a privredni subjekti rade kao da je sve normalno, iako svi znamo da je to nezakonito. Zašto je to tako to bi bila posebna tema koja zahtijeva korjenite analize svjesnog kršenja zakonitosti.

Posljedice ovakvog stanja obezvređuju sve ranije napore na zaštiti prirodne okoline, jačanju ekološke svijesti, značaja šuma i šumarstva kao privredne oblasti koje takođe za posljedicu imaju velike erozije, ne preduzimaju se nikakve mjere prilagođavanja efektima klimatskih promjena i njihovog ublažavanja (o kojima se jako malo zna i govori, a čije posljedice svakodnevno osjećamo), očuvanje biodiverziteta, obnavljanje uništenih i degradiranih šuma, te zaštita šuma od biotskih i abiotskih fakotra.

Onemogućeno je konzistentno i egzaktno praćenje stanja na unapređenju ekonomskog, ekološkog i socijalno održivo upravljanja šumama.

Šumski resursi na očigled svih nas sve više nestaju a nadležni organi i institucije koje su jako dobro plaćene za ovu oblast gotovo da ne poduzimaju ništa.

Organizacione državne i privredne institucije i preduzeća funkcionišu bez zakona, dok pravosudne i tužilačke institucije u pravilu odbacuju prijave iz oblasti šumarstva što stimulatивно utječe na "privatne inicijative" u sječi, lovstvu, izgradnji protočnih centrala u šumi, žeznica – ćumurana, krečana, kamenoloma, predajnika i puteva bez projektne dokumentacije itd.

Očigledno sve pozitivne funkcije šuma su okrenute u "privatnom" pogrešnom smjeru.

Pored Zakona o šumama koji treba da propiše i odredi projekte koji, na žalost, nisu urađeni a koji u mnogome odražavaju trenutno stanje i budućnost šumarstva su:

- inventarizacija (inventura) šuma i šumskog zemljišta,
- politika i strategija razvoja šumarstva,
- razvojni programi šumarstva federalnog i kantonalnih nivoa,

tako da je ovo realna slika u sektoru. **Želimo posebno naglasiti i kršenje osnovnih i temeljnih ljudskih prava koja je donijela EU jer u FBiH ima oko 20% privatnih šuma.**

Da bi se djelimično zaustavili nabrojani negativni trendovi (da ne govorimo o našem zaostajanju u napretku i razvoju susjeda i zemalja EU) neophodno je pod HITNO donijeti Zakon o šumama. Donošenje Zakona o šumama podrazumijeva izradu dugoročne strategije šumarstva koja uključuje i međunarodno zakonodavstvo o šumama. Tek na osnovu jasne strategije o šumama i njene usklađenosti sa strategijom EU o šumama moguće je donijeti Zakon i drugu prateću legislativu kao instrument vlasti za praćenje rada svih korisnika šuma a ne samo preduzeća šumarstva.

Trenutno nacrt Zakona o šumama nalazi se u skupštinskoj proceduri, a zbog konfuznog političkog zastoja na svim nivoima ne možemo sa sigurnošću tvrditi u kojoj je fazi nivo usvajanja Zakona.

Kao pogrešna prelazna rješenja radi se na donošenju kantonalnih zakona o šumama (kantoni zasigurno NISU VLASNICI ŠUMA) tako da se izlaz iz ovakvog stanja na ovaj način samo usložnjava jer je pored nepostojanja zakona o šumama gora alternativa donošenje novog neustavnog rješenja.

Posebnu grupu problema predstavlja nesigurnost u snabdjevanju sirovinama kako po kvantitetu tako i po kvalitetu privrednih subjekata iz oblasti drvnoprerađivačkog kompleksa, industrije celuloze i papira, farmaceutske i hemijske industrije, jer šumarstvo FBiH bez Zakona ne predstavlja ozbiljnog partnera u zaključivanju ugovora sa izvozno orjentisanim firmama gdje se zbog nesigurnosti alimentacijom sirovine usporava izvoz, razvoj, novo zapošljavanje, kao ni ulaganja u nove i postojeće pogone drvene industrije.

Važno je napomenuti da je drvna industrija jedina grana koja ima suficit u robnoj razmjeni i da se izvoz finalnih proizvoda povećao za 40% u odnosu na prošlu godinu.

Pozitivni trend rasta proizvodnje i izvoza namještaja treba održati i nastojati riješiti probleme kao što su:

- Crno tržište namještaja (pijace),
- smanjiti stope doprinosa na plaće, (FBiH 69%, RS 53%),
- ukinuti novi namet za vodoprivredu za oborinske vode koji iznosi 0,1 KM/m³ proreza trupaca, (u RS 0,01 KM/m³) te da je pomoć oba ministarstva minorna ili nikakva što je i loša vijest za investitore.
- Stimulisati zapošljavane nove radne snage.
- Sa kantonalnim ministarstvima usaglasiti da drvna industrija na području cijele FBiH pripada istim ministarstvima.
- Proizvođačima koji izvoze finalne proizvode obavezno ugovorima obezbijediti potrebnu količinu trupaca (favorizovati ih prilikom raspodjele trupaca).
- Svima onim koji rade projekte na iskorištavanju drvene bio-mase omogućiti da što jednostavnije i brže dođu po potrebnih dozvola.
- Pomoći svim proizvođačima oko potrebnih certifikata (FSC i CE znak)

*Zdenko Laštro s.r.
Midhat Ahmetović s.r.
Ramiz Grapkić s.r.
Šemsa Alimanović s.r.*

Obnovljiva energija u EU nakon 2020.

U junu prošle godine Europska komisija predstavila je u Briselu novu Strategiju za razvoj obnovljivih izvora energije kojom se žele uvesti zakonski obavezujući ciljevi za OIE nakon 2020. godine

Prošle godine Evropska komisija predstavila je u Briselu novu Strategiju za razvoj obnovljivih izvora energije kojom se žele uvesti zakonski obavezujući ciljevi za OIE nakon 2020. godine.

Od bitnijih detalja Strategija navodi da bi:

- jaki rast OIE do 2030. otvorio 3 miliona novih radnih mjesta
- daljnji rast okvira za OIE na razini EU iza 2020., pridonio neto rastu BDP-a za 0,36–0,40% do 2030.
- se time pojačala sigurnost opskrbe energijom
- EU ekonomija do 2050. uštedjela 518 do 550 milijardi eura troškova za uvoz fosilnih goriva

Komisija je izrazila i zabrinutost vezano za nagle promjene u poticajima za OIE koji su se dogodili u pojedinim zemljama EU.

Isto tako, u Strategiji se, između ostalog, predviđa da bi razvoj na tržištu obnovljive energije mogao naglo pasti ukoliko EU ne poduzme više mjera na smanjenju troškova i stimuliranju investicija. EU je na dobrom putu da u okviru šire strategije za borbu protiv klimatskih promjena do 2020. godine dostigne cilj od 20% proizvodnje energije iz obnovljivih izvora. To su za EU dobre vijesti, jer više energije iz vjetrova, sunca, energije iz hidroelektrana i plime i oseke, energije iz geotermalnih izvora i biomase, čini Uniju manje ovisnom o uvezenoj energiji, te tako povećava inovacije i zapošljavanje. Međutim, industrija je oprezna kod većih ulaganja u obnovljivu energiju. Kompanije su nesigurne oko buduće evropske politike a ni troškovi se ne smanjuju dovoljno brzo. Kao rezultat toga, ako cijena obnovljive energije ostane puno viša od troškova fosilnih goriva, može se dogoditi da će udio obnovljivih izvora energije na tržištu nakon 2020. godine opadati.

Zbog navedenog Evropska komisija je sačinila izvještaj o obnovljivim izvorima energije, koji je predstavio različite načine za smanjenje troškova kroz bolje usklađen pristup EU.

Troškovi bi se mogli smanjiti *stimuliranjem veće konkurentnosti* na EU tržištu energije. Treba postupno ukinuti subvencije za fosilna goriva a porez na energiju revidirati kako bi se podstaknula ulaganja u tehnologije s niskim postotkom ugljika. Istovremeno, treba postupno smanjivati podršku za obnovljive izvore energije, što će ojačati dugoročnu konkurentnost ovog sektora u usporedbi s drugim izvorima energije.

Kako bi se smanjili troškovi, treba *reformirati nacionalne potpore*. One bi trebale biti više usklađene širom EU i pojednostavljene, čime se smanjuju administrativni troškovi za industriju.

EU bi trebala *poticati proizvodnju energije iz vjetrova i solarne energije u EU onim zemljama gdje je isplativoije*, kao što kompanije rade s drugim proizvodima i uslugama. Zemlje EU mogle bi onda kupiti jeftiniju energiju iz vjetrova i solarne energije iz drugih EU zemalja ili izvan EU jeftinije ne-

go što košta razvoj vlastitih obnovljivih izvora.

Sljedeći korak je da je Komisija već započela proces razvoja političke opcije za podsticanje inovacija i smanjenje troškova nakon 2020. godine. Razvoj te politike obnovljive energije podstaknuo bi industriju na dugoročnija ulaganja potrebna za razvoj obnovljivih izvora energije.

Njemačka ulaganja u OIE 100 milijardi eura

Njemačka planira na velikom području izgraditi priobalne vjetroelektrane i dograditi svoju postojeću elektroenergetsku mrežu. Planira se zamjena 17 nuklearnih reaktora koji su davali petinu električne energije obnovljivim izvorima energije (OIE). Zbog tog cilja Njemačka će morati eksperimentirati sa sistemima i poticajima te nadvladati tehničke probleme koji mogu ugroziti projekte.

Ova zemlja je jedan veliki energetska laboratorij, pošto se želi riješiti nuklearne energije a nema još dogovoreno tehnološko rješenje. Zbog toga su i elektrane na plin počele raditi s gubitkom u Njemačkoj, a još prije par godina su imale veliki profit.

Njemačka je jedna od prvih zemalja koja se bavi nadogradnjom elektrana, a do 2035. se procjenjuje da će se u svijetu morati uložiti nevjerovatnih 10 milijardi dolara da se doda 5.900 GW elektrana. Pola od toga bi trebalo doći iz OIE. U slučaju da Njemačka uspije u svom planu, to bi bio model za druge države.

Do 2020. Njemačka planira imati 35% električne energije iz OIE, a sad je negdje na 20%. Do 2030. bi Njemačka trebala postaviti 25.000 MW priobalnih vjetroelektrana u Sjevernom i Baltičkom moru. Za to će biti potrebno oko 5.000 vjetroagregata koje će se rasprostirati na 5.000 km², a izgradit će se i 4.500 km visokonaponske mreže. Ipak, nije Njemačka jedina koja ima toliko ambicija, Švedska, Austrija, Španija i Slovenija planiraju imati i veće udjele do 2020. godine.

Naravno, postoje i problemi na tržištu, a oni uključuju zaštoje u spajanju na mrežu priobalnih vjetroelektrana zbog nedostataka kablova i transformatorskih stanica, propast nekih

njemačkih proizvođača solarnih panela zbog pada cijena panela sa kineskog tržišta i potrebno poboljšanje elektroenergetske mreže kako bi se primio veći udio OIE.

Isto tako, Njemačka vlada je nedavno najavila smanjenje poticaja za OIE za 29%, što je u suprotnosti sa obećanjima do sada, a razlog tome je previše instaliranih solarnih panela prošle godine (7,5 GW, a planirano je 3,5 GW). S druge strane, dobra je vijest da mnoge velike njemačke firme počinju ulagati u OIE, pa Bosch koji investira u solarnu energiju (dosad oko 1,5 milijarde eura), Hochtief (najveća građevinska firma u Njemačkoj) koja je izgradila četiri velika broda za prijevoz vjetroagregata i Volkswagen koji gradi elektranu koja koristi vodu i ugljični-dioksid za proizvodnju prirodnog plina iz električne energije.

Cijela energetska transformacija Njemačke se svodi na inovacije, te ako uspije u ovome imat će veliki ekonomski rast u budućnosti i biti i dalje predvodnik u tehnološkim inovacijama.

Udio obnovljive energije u EU 12,4 posto, u Hrvatskoj 14,6 posto

Udio energije iz obnovljivih izvora u Hrvatskoj 2010. godine bio je nešto viši od prosjeka u EU, a do 2020. godine taj udio bi sa 14,6 posto trebao narasti na 20 posto, proizlazi iz podataka koje je u junu objavio Eurostat, statistički ured Evropske unije.

Prosjeck energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji energije 2010. godine u Evropskoj uniji iznosio je 12,4 posto, a u Hrvatskoj 14,6 posto. Eurostat je objavio podatke za 27 zemalja članica te za Hrvatsku i Norvešku.

Direktivom iz 2009. godine određen je ciljani udio obnovljive energije za svaku zemlju pojedinačno kako bi Evropska unija u cjelini dosegla 20 posto energije iz obnovljivih izvora do 2020. godine. Pri određivanju tih ciljeva vodilo se računa o startnoj poziciji svake od zemalja, potencijalu za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te privrednoj snazi. Ciljani udio energije iz obnovljivih izvora za Hrvatsku je 20 posto.

Najveći udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji ima Švedska, 47,9 posto, a do 2020. ta zemlja treba podići taj udio na 49 posto. Slijedi Latvija s 32,6 posto (ciljani udio 40 posto), Finska s 32,2 (49 posto) i Portugal s 24,6 posto (31 posto). Najmanje udjele imaju Malta 0,4 posto (10 posto), Luksemburg 4,8 posto (11 posto), Velika Britanija 3,2 posto (15 posto) i Nizozemska 3,8 posto (14 posto).

Od 2006. do 2010. godine sve su zemlje članice EU podigle udio obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji energije. Najveći porast ostvarila je Estonija, sa 16,1 posto 2006. na 24,3 posto 2010. godine. Hrvatska je 2006. godine imala 13,8 posto, 2007. došlo je do pada na 12,4 posto, 2008. opet pada na 12,2 posto, 2009. ponovo raste na 13,2 posto i 2010. na 14,6 posto.

Eurostat je objavio ove podatke u povodu 7. Evropske sedmice održive energije. Evropska komisija tim povodom organizirala je u Briselu konferenciju na kojoj se razgovaralo o pitanju investiranja u veću energetska efikasnost i veće korištenje obnovljivih izvora.

“Održiva energija u središtu je strategije Evrope 2020. za održivi rast i zapošljavanje. Ona predstavlja priliku za privredu. I dok Evropa već puno ulaže u inteligentniju upotrebu energije, vrijeme je da i pojača napore na informiranju

građana o koristi koju ona donosi i da osigura da obnovljiva energija postane konkurentan igrač na evropskom energetskom tržištu”, izjavio je komesar za energetska pitanja Guenther Oettinger.

Osim konferencije, u okviru Evropske sedmice održano je još 150 događaja u Briselu i preko 950 događaja u više od 40 evropskih zemalja na temu održive energije.

Grčka, Italija i Kipar najlošije upravljaju otpadom

Zemlje članice Evropske unije možda neće ispuniti sve svoje obaveze vezane uz upravljanje otpadom do 2020. godine, pokazuje najnoviji izvještaj EU o upravljanju gradskim otpadom. Izvještaj, pripremljen za Direktorata za zaštitu okoliša Evropske komisije, pokazuje da mnoge članice neće do 2020. godine ispuniti cilj o upravljanju otpadom da se 50 posto otpada domaćinstava mora reciklirati.

U ispunjavanju svojih obaveza najviše kasne Grčka, Italija i Kipar. Po riječima evropskog komesara za zaštitu okoliša Janeza Potočnika, u tim zemljama nema čak ni inicijativa za uklanjanje otpada s odlagališta, koju on naziva „najlošijom opcijom upravljanja otpadom“. Grčka, najniže rangirana u tom izvještaju, dobila je pozitivnu ocjenu samo u području pristupa zajedničkoj usluzi, no u ostalih 17 tačaka primila je samo kritike.

Izvještaj je rangirao 27 članica EU po 18 kriterija u upravljanju otpadom, uključujući ukupno reciklirani otpad, cijene zbrinjavanja otpada te kršenje evropskih propisa iz te oblasti. „Mnoge zemlje članice i dalje velike količine smeća iz gradova odvoze na odlagališta, unatoč boljim opcijama, i unatoč strukturnim fondovima koji su im na raspolaganju za finansiranje tih boljih opcija“, napominje Potočnik.

Najbolja postignuća u upravljanju otpadom imaju Austrija, Belgija, Danska, Njemačka, Nizozemska i Švedska, koje

manje od 5 posto smeća odlazu na odlagališta. Na temelju ovoga izvještaja, 10 zemalja koje najlošije upravljaju otpadom naći će se na meti Komisije, koja će s nacionalnim vlastima raspraviti akcione planove. Ti planovi uključivat će preporuke o tome kako poboljšati upravljanje otpadom korištenjem ekonomskih, zakonskih i administrativnih metoda, kao i EU fondova, najavljuje Evropska komisija.

Nedavno istraživanje Evropske komisije pokazalo je da bi potpuna primjena postojećeg zakonodavstva u području upravljanja otpadom rezultirala uštedom na nivou EU od 72 milijarde eura godišnje, te bi do 2020. godine kreirala 400.000 novih radnih mjesta.

Pripremila: Lejla Sadiković

Zakon o trošarinama u Bosni i Hercegovini

Vijeće ministara BiH prihvatilo je Inicijativu Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa za pokre-

tanje postupka za donošenje zakona o dopunama Zakona o trošarinama u Bosni i Hercegovini, koje se odnose na oslobađanje od plaćanja trošarina i cestarina na dizel gorivo (plavi dizel) za korištenje u poljoprivrednoj primarnoj proizvodnji.

Inicijativa Vijeća ministara bit će upućena Upravnom odboru Uprave za neizravno oporezivanje BiH, kako bi se realizirala izmjena odgovarajućih zakonskih i podzakonskih akata s ciljem pomoći poljoprivrednim proizvođačima.

Prijedlog osnova za vođenje pregovora radi zaključivanja protokola uz Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima

Vijeće ministara BiH utvrdilo je i Prijedlog osnova za vođenje pregovora radi zaključivanja protokola uz Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine u vezi s pristupanjem Republike Hrvatske EU.

Protokol će regulirati trgovinske koncesije za poljoprivredne, prehrambene i ribarske proizvode, zatim tehničko prilagođavanje Privremenog sporazuma u pogledu pravila o porijeklu i administrativnoj suradnji.

Program utroška sredstava

Vlada Federacije BiH usvojila je Program utroška sredstava utvrđenih u Proračunu FBiH za 2012. godinu. Cilj Programa jeste postupna realizacija strateških ciljeva usvojenih u dokumentu "Razvitak industrijske politike u FBiH, s osnovnim načelima reindustrijalizacije i snaženja konkurentnosti industrijske proizvodnje u FBiH kroz realizaciju i afirmaciju vlastitih razvojnih potencijala".

Programom je predviđeno ukupno 8.400.000 konvertibilnih maraka, od čega 7.400.000 KM za modernizaciju tehnološkog procesa. Po sektorima industrijske proizvodnje, od toga je 1,8 milijuna KM namijenjeno proizvodnji tekstila, kože i obuće, po 1,4 milijuna KM građevinskoj, te drvnoj i papirnoj industriji, jedan milijun KM metalnoj, elektro i automobilskoj industriji, koliko i namjenskoj industriji. Za kemijsku i industriju plastike i guma Program predviđa 600.000 KM, a za prehrambenu industriju 200.000 KM. Preostalih 1.000.000 KM iz cjelokupnog

Programa predviđeno je kao pozajmnica za finansiranje dijela kamata dospjelih u 2012. godini.

Nacrt zakona o zaštiti žirana

Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH prihvatio je Nacrt zakona o zaštiti žirana, o kojem će biti održana 90-dnevna javna rasprava. Ovaj nacrt zakona prvi je korak u rješavanju problema žirana, o kojem se jako mnogo pričalo, ali je malo toga urađeno.

Zakon o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije (OIEiK)

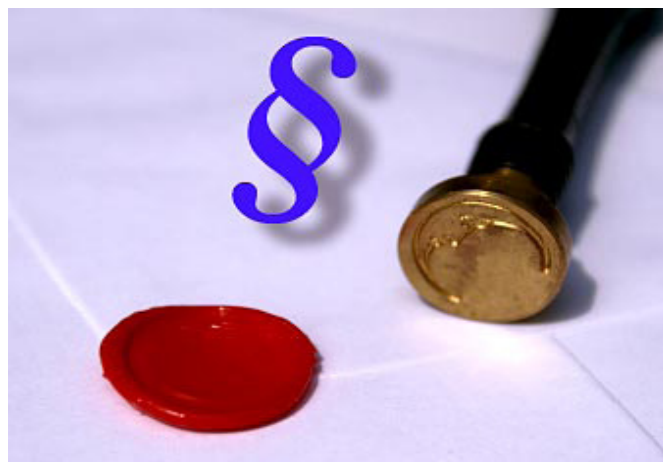
Razlog za donošenje Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije (OIEiK), koji je Vlada FBiH utvrdila u formi Prijedloga, jeste promovisanje proizvodnje električne i energije grijanja i hlađenja iz OIEiK, kao i upotrebe OIE u transportu radi potrošnje na domaćem tržištu i povećanja udjela u ukupnoj potrošnji energije, te obezbjeđenje razvoja podsticajnih mjera, regulatornog okvira i tehničke infrastrukture za OIEiK.

Naime, važeća uredba o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije, od 2010. godine kao podzakonski akt, nije u dovoljnoj mjeri uredila problematiku korištenja obnovljivih izvora energije, pa je na obavezu donošenja Zakona ukazala i presuda Ustavnog suda FBiH od 19. juna 2012. godine.

U odnosu na važeću uredbu koja obrađuje samo električnu energiju, Zakonom je uređena i toplotna energija, te energija u oblasti transporta, a koje se dobiju iz primarne obnovljive energije. Ciljevi i definicije su usklađeni sa EU direktivama koje uređuju ovu oblast i sa Zakonom o električnoj energiji. Uveden je novi pojam efikasna kogeneracija, u skladu sa međunarodnom usvojenom terminologijom, kao i zbog bližeg određenja kogenerativnog procesa u oblasti korištenja obnovljivih izvora energije.

Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o notarima

Vlada FBiH dala je podršku Prijedlogu zakona o izm-

jeni Zakona o notarima.

Izmjena se sastoji u broju stanovnika u kantonu na koji se odnosi jedna notarska kancelarija, odnosno umjesto dosadašnjih 20.000, sada se predlaže 10.000 stanovnika.

Nacrt zakona o unutrašnjem platnom prometu

S ciljem unapređivanja funkcionisanja platnog prometa u praksi, jačanja finansijske discipline i zaštite interesa povjerilaca, Vlada Federacije je utvrdila Nacrt zakona o unutrašnjem platnom prometu, koji je do sada regulisan Zakonom o platnim transakcijama i Zakonom o finansijskom poslovanju.

Intencija je da se unaprijeđi postupak prinudne napla-

te i uspostavi mehanizam koji će, u situaciji neplaćanja obaveza dužnika, osigurati blokadu svih sredstava na njegovim računima, do okončanja dugovanja.

Određene su i vrste i namjene računa koje učesnici mogu otvoriti u platnom prometu i ustanovljena obaveza poslovnih subjekata da sva plaćanja obavljaju preko računa za redovno poslovanje i da odrede glavni račun preko kojeg će se izvršavati nalozi za prinudnu naplatu i voditi evidencija neizmirenih obaveza po ovom osnovu.

Svi nalozi za prinudnu naplatu moraju glasiti na glavni račun poslovnog subjekta i dostavljati se na izvršenje banci koja ga vodi. U nedostatku sredstava na glavnom računu, banka upućuje zahtjev drugim bankama za blokadu svih računa dužnika do izmirenja njegovog duga i deblokade računa. Radi izvršenja naloga za prisilnu naplatu, u uslovima blokade računa, poslovnom subjektu zabranjena su sva druga plaćanja.

Pripremila: Mira Idrizović

Internet portal Export Helpdesk

Pomoć pri izvozu proizvoda u EU

Export Helpdesk predstavlja jedinstven portal Evropske komisije namijenjen zemljama u razvoju, koji omogućava blagovremen pristup informacijama o uslovima, procedurama, carinskim tarifama i dokumentima neophodnim za izvoz na tržište Evropske unije

Riječ je o bazi podataka koja omogućava detaljnu pretragu prema pojedinačnim proizvodima i/ili grupama proizvoda koji se žele izvesti u EU. Dostupan je na šest svjetskih jezika (engleskom, francuskom, ruskom, portugalskom, španskom i arapskom). Pristupa mu se preko web stranice: www.exporthelp.europa.eu.

Evropska unija je najveće jedinstveno tržište na svijetu i najvažniji trgovinski partner ne samo za Bosnu i Hercegovinu, nego i za druge zemlje u razvoju. Evropska unija preko različitih preferencijalnih trgovinskih ugovora omogućava svojim partnerima pristup jedinstvenom evropskom tržištu. Međutim, bez obzira na ove sporazume i nastojanja da se omogući potpuna liberalizacija trgovine između EU i trećih zemalja, određene tehničke i druge specifične zahtjeve izvoznici u EU moraju ispuniti. U tom smislu neophodno je obezbijediti pouzdane informacije o tome kako plasirati proizvode na tržište Evropske unije. S ovim ciljem uspostavljen je portal Export Helpdesk.

Olakšano pretraživanje

Kako bi pretraga portala bila lakša, informacije su podijeljene u nekoliko kategorija:

- Export Helpdesk – Informacije o mogućnostima ovog portala;
- Zahtjevi i porezi (Requirements and Taxes) – svi dokumenti koje je neophodno pribaviti da bi se roba uvezla na tržište EU i carinila, vrste i iznosi internih poreza i akciza primjenjivih u konkretnoj zemlji EU kao i pravni ili tržišni zahtjevi koji se odnose na konkretan proizvod;
- Carine (Import Tariffs) – preferencijalni režim koji se odnosi na zemlju porijekla, preferencijalne i nepreferencijalne carinske kvote, uvozne dozvole i anti-damping mjere;
- Statistika robne razmjene (Trade Statistics) – trgovinska kretanja između EU i trećih zemalja;
- Sporazumi o preferencijalnoj trgovini (Preferential Arrangements) – Lista trgovinskih sporazuma koje EU ima sa zemljama u razvoju, spisak obaveza i olakšica koje sporazumi podrazumijevaju, dokumenti koji moraju biti priloženi uz proizvod koji

se izvozi, kao i pravila o porijeklu robe;

- Poslovni kontakti (Business Contacts) – kontakti trgovinskih organizacija na nivou EU i zemalja članica i poslovni direktoriji;

- Novosti (What's New) – tromjesečni bilteni Export Helpdeska;

- Kontakt (Contact) – adresa na koju možete poslati pitanja.

Pretragu je moguće vršiti po nazivu pojedinačnog proizvoda/grupe proizvoda ili po tarifnom broju. U sekciji svake od navedenih kategorija dat je kratak pregled vrste podataka koji se mogu naći i kraće uputstvo za pretraživanje. Da bi se dobile tačne informacije, u opciji "Input form" svake od kategorija neophodno je upisati tačan tarifni broj proizvoda koji se izvozi. Ova pretraga je olakšana postojanjem polja "Browse", za pretragu po tarifnom broju, i "Search", za pretragu po nazivu.

Dodatni sadržaji

Tarifni brojevi koje sistem prepoznaje su oni iz Kombinovane nomenklature proizvoda bazirane na međunarodnoj klasifikaciji, tzv. Harmonizovanom tarifnom sistemu. Treba voditi računa o unosu, jer unosom pogrešnog tarifnog broja dobijaju se pogrešni podaci, odnosno podaci koji se odnose na potpuno drugi proizvod. Zavisno od kategorije informacija koje se pretražuju, pretragu je potrebno dopuniti nazivom zemlje izvoznika, uvoznika, datumom izvoza/uvoza, nazivom trgovinskog sporazuma sa EU, itd.

Korisniku su ponuđeni i dodatni sadržaji, poput praktičnih primjera pretrage, detaljnih prezentacija, odgovora na najčešće postavljena pitanja, linkova ka regulatornim tijelima EU, zakona i ostalih pravnih regulativa koje se odnose na izvoz na tržište EU, rječnika termina kao i mogućnosti postavljanja pitanja u elektronskoj formi vezanih za konkretne izvozne situacije.

Dodatne informacije mogu se dobiti u Euro-info korespondentnom centru Vanjskotrговinske komore Bosne i Hercegovine na e-mail: eicc@komorabih.ba

Šemsa Alimanović
s.alimanovic@kfbib.com

U 2012. godini porast izvoznih cijena 9,3 posto

Prema privremenim podacima za 2012. godinu može se primijetiti da je došlo do porasta izvoznih cijena u iznosu od 9,3 posto u odnosu 2011. godinu. Najveći porast se može primijetiti u oblasti C12 „Proizvodnja duhanskih proizvoda“ u iznosu od 29,5 posto. Što se tiče uvoznih cijena i tu se može primijetiti rast od 13,2 posto, od čega je najveći porast u oblasti B06 „Vađenje sirove nafte i prirodnog gasa“ u iznosu od 46,4 posto. Prema privremenim podacima za četvrto tromjesečje 2012. godine primijetno je da je došlo do porasta izvoznih cijena u iznosu od 10,2 posto u odnosu na 2011. godinu. Posmatrajući područja Klasifikacije djelatnosti BiH, može se uočiti da je došlo do porasta izvoznih cijena u području „Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov“ u iznosu od 12 posto, „Vađenje ruda i kamena“ u iznosu od 11,2 posto, te „Prerađivačka indu-

strija“ u iznosu od 10,2 posto. Prema privremenim podacima za četvrto tromjesečje 2012. godine može se primijetiti da je došlo do porasta uvoznih cijena u iznosu od 13,4 posto u odnosu na 2011. godinu. Posmatrajući područja Klasifikacije djelatnosti BiH, može se uočiti da je došlo do porasta uvoznih cijena u području „Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov“ u iznosu od 28,7 posto, „Vađenje ruda i kamena“ u iznosu od 27 posto, te „Prerađivačka industrija“ u iznosu od 10,5 posto.

U januaru izvoz veći za 8,4 posto

Prema podacima Agencije za statistiku BiH u januaru ove godine izvoz iz BiH je iznosio 607 miliona KM, što je za 8,4 posto više nego u januaru 2012. godine, dok je uvoz iznosio 1,21 milijardu KM, što je za 2,3 posto više nego u januaru prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 59,4 posto, dok je vanjskotrgovinski robni deficit iznosio 414 miliona KM. Izvoz u zemlje CEFTA je iznosio 150 miliona KM, što je za 3,8 posto više nego u januaru 2012. godine, dok je uvoz iznosio 211 miliona KM, što je za šest posto manje nego u januaru prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 70,8 posto. Izvoz u zemlje EU je iznosio 383 miliona KM, što je za 5,2 posto više nego u januaru 2012. godine, dok je uvoz iznosio 484 miliona KM, što je za 5,5 posto više nego u januaru prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 79,3 posto.

Vanjskotrgovinski robni deficit u januaru 414,3 miliona km

Vanjskotrgovinski robni deficit BiH u januaru tekuće godine iznosio je 414,3 miliona KM, što je za 5,4 posto manje nego u istom mjesecu prethodne godine, podaci

su Agencije za statistiku BiH. Posmatrano po odjeljcima SMTK klasifikacije u januaru 2013. godine, najveći deficit je zabilježen u odsjeku 33 „Nafta i naftni derivati“ u vrijednosti od 158,4 miliona KM, što je za 6,9 više nego u januaru prošle godine. Deficit je zabilježen i u odsjeku 78 „Cestovna vozila“ u vrijednosti od 35,3 miliona (što je za 9,5 posto manje nego u januaru prethodne godine). Najveći suficit u januaru 2013. godine je ostvaren u odsjeku 82 „Pokućstvo i dijelovi“ u vrijednosti od 58,4 miliona KM, što je za 11 posto više nego u januaru prethodne godine.

Rast bruto proizvodnje električne energije u decembru 2012. godine

Bruto proizvodnja električne energije u BiH u decembru 2012. godine iznosila je 1.432 GWh što je za 18,5

posto više u odnosu na decembar 2011. godine, saopćila je Agencija za statistiku BiH. U ukupnoj bruto proizvodnji hidroelektrane su učestvovala sa 41,3 posto, a termoelektrane sa 58,7 posto. Uvoz prirodnog plina u BiH u decembru 2012. godine iznosio je 32,2 miliona Sm³ što je za 6,1 posto manje u odnosu na decembar 2011. godine, navodi se u saopćenju.

Indeks potrošačkih cijena

Ukupan indeks potrošačkih cijena u januaru/siječnju 2013. godine viši je za 0,2% u odnosu na prethodni mjesec. Posmatrano po odjeljcima COICOP klasifikacije (Classification of Individual Consumption by Purpose), rast cijena

na registrovan je u odjeljcima: Alkoholna pića i duhan za 6,5%, Hrana i bezalkoholna pića za 0,7%, Komunikacije za 0,6% i Obrazovanje za 0,3%. Cijene su niže u odjeljcima: Odjeća i obuća za 6,8%, Zdravstvo za 1,6%, Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće za 0,4%, Prevoz za 0,2% i Rekreacija i kultura i Ostala dobra i usluge za 0,1%. U odjeljcima Stanovanje, električna energija, plin i drugi energenti i Restorani i hoteli cijene se nisu mijenjale u ovom mjesecu. Ukupan indeks potrošačkih cijena u januaru/siječnju 2013. godine je viši za 6,1% u odnosu na prosjek 2010. godine i za 1,0% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Za posljednjih dvanaest u odnosu na prethodnih dvanaest mjeseci ukupan indeks potrošačkih cijena viši je za 1,9%.

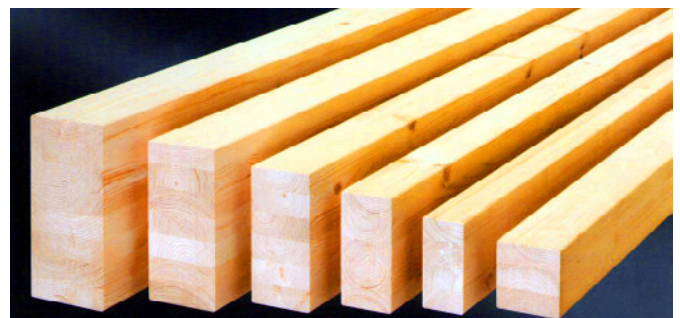
Trgovinski deficit Federacije BiH za januar/siječanj 2013. godine 261.766.000 KM

Federacija BiH je u januaru/siječnju 2013. ostvarila izvoz u ukupnoj vrijednosti 416.926.000 KM, što je za 15.884.000 KM ili 4,0% više u odnosu na decembar / prosinac 2012, odnosno za 28.563.000 KM ili 7,4% više u odnosu na januar/siječanj 2012. U istom mjesecu ostvaren je uvoz u vrijednosti 678.692.000 KM, što je za 144.897.000 KM ili 17,6% manje nego u decembru / prosincu 2012, odnosno za 19.180.000 KM ili 2,9% više u odnosu na januar/siječanj 2012. Učešće Federacije BiH u ukupnom izvozu Bosne i Hercegovine za januar/siječanj 2013. je 68,7%, a u ukupnom uvozu 66,5%. Procenat pokrivenosti uvoza izvozom u Federaciji BiH je 61,4% i veći je za 12,7% u odnosu na decembar/prosinac 2012. kad je pokrivenost iznosila 48,7%. Trgovinski deficit Federacije BiH za januar / siječanj 2013. iznosi 261.766.000 KM. Prema KD-u u mjesecu januaru / siječnju 2013. najveća vrijednost izvoza 373.355.000 KM ostvarena je u području C "Prerađivačka industrija", što iznosi 89,5% ukupnog izvoza. Najveća vrijednost u uvozu 575.299.000 KM ostvarena je u području C "Prerađivačka industrija", što iznosi 84,8% ukupnog uvoza. Prema SMTK u januaru / siječnju 2013. najveće učešće u izvozu ostvareno je u sektoru 6 "Industrijski proizvodi, razvrstani uglavnom po sirovinama" sa vrijednošću

130.459.000 KM, što je 31,3% ukupnog izvoza. Najveće učešće u uvozu ostvareno je u sektoru 3 "Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi" sa vrijednošću 146.183.000 KM, što je 21,5% ukupnog uvoza. U januaru / siječnju 2013. najviše se izvozilo u: Njemačku 89.129.000 KM ili 21,4% ukupnog izvoza; Hrvatsku 54.664.000 KM ili 13,1% i Italiju 50.631.000 KM ili 12,1% ukupnog izvoza. Izvoz u sve ostale zemlje iznosi 222.502.000 KM ili 53,4% ukupnog izvoza. U istom periodu najviše se uvozilo iz: Hrvatske 107.815.000 KM ili 15,9% ukupnog uvoza, Njemačke 83.825.000 KM ili 12,4% i Italije 69.382.000 KM ili 10,2% ukupnog uvoza. Uvoz iz svih ostalih zemalja iznosi 417.670.000 KM ili 61,5% od ukupnog uvoza.

Proizvodnja i prodaja drvnih sortimenata u FBiH januar/siječanj 2013. godine

Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u januaru 2013. godine u odnosu na januar 2012. godine veća je za 8000 m3 ili 8,8 %. Proizvodnja sortimenata od četinarica veća je za 12000 m3 (37,5 %) dok je proizvodnja sortimenata od lišćara/listača manja za 5000 m3 (8,3 %). Ukupna prodaja šumskih sortimenata u januaru 2013. godine u od-

nosu na isti mjesec 2012. je veća za 21000 m3 (35,0%). Prodaja sortimenata od četinarica veća je za 15000 m3 (68,2%) dok je prodaja sortimenata od lišćara/listača veća za 6000 m3 (15,8 %).

Indeksi industrijske proizvodnje, januar/siječanj 2013. godine

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH u mjesecu januaru/siječnju 2013. godine u odnosu na prosječnu mjesечnu proizvodnju iz 2012. godine manja je za 1,3%, u odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca prošle godine veća je za 3,3%, dok je u odnosu na decembar/prosinac prošle godine manja za 6,4%. Posmatrano po područjima industrijskih djelatnosti u januaru/siječnju 2013. godine u odnosu na proizvodnju iz januara/siječnja 2012. godine, industrijska proizvodnja u području Vađenja ruda i kamena manja je za 6,7%, u području Prerađivačke industrije veća je za 5,7%, i u području Proizvodnje i snabdijevanja/opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija je veći za 6,7%. Prema glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda u januaru/siječnju 2013. godine u odnosu na proizvodnju iz januara/siječnja 2012. godine, proizvodnja bilježi povećanje energije za 6,8%, kapitalnih proizvoda za 62,5% i netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 9,3%, dok je zabilježeno smanjenje intermedijarnih proizvoda osim energije za 2,5% i trajnih proizvoda za široku potrošnju za 39,9%.

31. Međunarodni sajam šumarstva, drveta, namještaja, unutrašnjeg uređenja i drugih proizvoda od drveta

Sajam INTERIO013 sa bogatim pratećim sadržajem

Bh. prerađivači drveta predstaviti će se u punom sjaju na Međunarodnom sajmu šumarstva, drveta, namještaja, unutrašnjeg uređenja i drugih proizvoda od drveta

Sajam INTERIO nametnuo se kao najvažniji godišnji sajam namještaja u BiH te prerastao u važan regionalni događaj koji okuplja proizvođače namještaja i proizvoda od drveta, kao i veliki broj kupaca, trgovaca, veletrgovaca, agenata i poslovnih ljudi iz drvne industrije.

U okviru Sajma bit će organiziran niz pratećih sadržaja, među kojima poslovni (B2B) susreti. To će biti odlična prilika za poslovne ljude – potencijalne kupce iz regiona i iz zemalja EU, da se susretnu sa proizvođačima, prvenstveno namještaja, ali i drugih proizvoda od drveta iz Bosne i Hercegovine. U B2B susretima sudjeluju renomirani

bh. proizvođači najviše traženih proizvoda od drveta, kao što su namještaj, elementi namještaja, podovi, montažne kuće i građevinski materijali. S druge strane, sa strane potencijalnih kupaca učestvuju renomirani kupci i agenti iz tzv. PSA mreže iz SAD, V. Britanije, Njemačke, Švedske i drugih zemalja – ciljnih tržišta.

Već tradicionalno, četvrto po redu takmičenje u suvremenom dizajnu proizvoda od drveta Quercus 13 će

i ove godine okupiti preko stotinu mladih dizajnera iz BiH i regiona i tako proširiti ponudu originalno dizajniranih proizvoda za potrebe bh. proizvođača. Ova manifestacija svojim sloganom „Od drveta s ljubavlju“ će doživjeti svoje finale proglašenjem najboljih radova odmah nakon svečanog otvorenja sajma, a odabrani radovi će biti izloženi u foajeu VIP salona Centra Skenderija. Svi prateći sadržaji Sajma INTERIO 2013 pažljivo su birani za učesnike i posjetioce Sajma. Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine organizirat će 6. stručni seminar „Izazovi i trendovi u drvenoj industriji“. Za posjetioce, pored izuzetne ponude koju pripremaju izlagači, bit će upriličeni i zabavni sadržaji u kojima će organizator Sajma – Centar Skenderija, darivati brojne poklone.

Bosna i Hercegovina u ovom trenutku ima dizajn svjetske klase, što je potvrđeno nagradama i priznanjima na renomiranom sajmu IMM u Kölnu 2011. i 2012. godine. Ove godine, bh. prerađivači drveta ponovno će se predstaviti u punom sjaju na Međunarodnom sajmu šumarstva, drveta, namještaja, unutrašnjeg uređenja i drugih proizvoda od drveta INTERIO 2013 u Centru Skenderija u Sarajevu. Sajam će biti održan od 13. do 18. marta 2013. godine.

Organizator Sajma INTERIO 2013 je Centar Skenderija Sarajevo, u partnerstvu sa USAID-Sida FIRMA Projekt Bosna i Hercegovina, Vanjskotrgovinskom/Spoljnotrgovinskom komorom BiH, Regionalnim razvojnim agencijama NERDA, REZ i SERDA i Udruženjem Drvni klaster u BiH.

Posljednjeg dana Sajma, u ponedjeljak 18. marta 2013. godine, bit će održana 6. zajednička godišnja konferencija o šumarstvu BiH – JAFK, koja tradicionalno obuhvata zainteresirane strane u razvoju bh. šumarstva i tretira aktuelnu problematiku.

(Bosanska medijska grupa)

CENTAR SKENDERIJA / SARAJEVSKI SAJAM

INTERIO013 13.-18.03.'013

31. MEĐUNARODNI SAJAM ŠUMARSTVA, DRVETA, NAMJEŠTAJA, UNUTRAŠNJEG UREĐENJA I PRATEĆE DRVNE INDUSTRIJE
31st INTERNATIONAL FAIR OF FORESTRY, WOOD, FURNITURE, INTERIOR DECORATION AND WOOD INDUSTRY

Poziv za učešće na Međunarodnom sajmu "Priština 2013"

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH je i ove godine planirala da sa privrednim subjektima iz BiH učestvuje na Međunarodnom općem sajmu u Prištini, u okviru dogovorenih aktivnosti nosilaca zajedničkih poslova po projektima komora u BiH. Stoga Vas pozivamo da učestvujete kao izlagač na pomenutom Sajmu, koji će se ove godine održati 08.05. – 11.05.2013. u Prištini – Industrijska zona u Prištini.

Međunarodni sajam u Prištini organizira Privredna komora Kosova u suradnji sa Vladom Kosova. Ovaj Sajam organiziran je kao opći sajam na površini od oko 4000 m² i predstavlja najznačajniju privrednu manifestaciju na Kosovu. Prošle godine na Sajmu su učestvovala i poduzeća iz Bosne i Hercegovine i imala vrlo uspješan nastup.

Cijena izložbenog uređenog (natpis kompanije, pult, sto, trž stolice) prostora je: - **standardno uređenje 75 Euro/ m**

Imajući u vidu najavljenije investicijske zahvate na Kosovu, mišljenja smo da bi predstavljanje naših kompanije na ovom sajmu, bilo od velike koristi.

Obavijest o interesu za učešće na ovom sajmu treba dostaviti **najkasnije do 20.03.2013. godine**, a prijava se može dobiti u P/GKFBiH.

Kontakt osobe:

Šemsa Alimanović, telefon 033/566 310, faks 033/217 783
E-mail: s.alimanovic@kfbih.com

Lejla Sadiković, telefon 033/566 311, faks 033/217 783
E-mail: l.sadikovic@kfbih.com